

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

V oceno smo prejeli.

Toth, dr. Tihamer, **Reine Jugendreife**. (Cisto zorenje). Herder & Co., Freiburg i. Br. vez. v platno 3.20 Mk. — Danes mladina zgoda zve skrivnosti rojstva in človeka. Kino, gledišče, izvešeni časopisi, slike, vse življenje na cesti neprestano draži domišljijo: spolnost? — Starši si nešetokrat domišljajo, da njih otrok še ničesar ne ve, v resnici pa ima že težke boje, ker nima nobene jasnosti. Težko je najti mejo med preveč in premalo. Dr. Toth je to sijajno izpeljal. Tisoče mladih ljudi je poslušalo njegove govore in tisočem je pomagal do čistosti in jasnosti. Učiteljem in učiteljicam bi knjigo toplo priporočil.

R. L. T.

Janez Kalan, »**Slovensko dekle**«. Založništvo »Sveta vojska«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Cena broš. 12 Din, vez. 20 Din. Pošilja se poštnine prosto vsem, ki plačajo znesek (lahko tudi v znamkah) vnaprej, sicer pa po povzetju. — Pred meseci je izšla ta knjižica, a jo je Vigred nekoliko pozno prejela v oceno. V priporočilo navajamo besedo prevz. g. knezoškoфа dr. A. B. Jegliča na prvi strani: »Naj bi jo vsako dekle pazljivo prečitala, naj bi čitajoča gledala v svoje srce, ga po teh naukih uredila in okrasila, da bo mogla biti vesela v mladosti in starosti, v cvetu življenja in v dobi večnosti.«

Toth, dr. Tihamer, **Religion des jungen Menschen**. (Vera m'adega človeka). Herder & Co. V platno vez. 4.20 Mk. — Mladini je čisto težko, ker ne najde pravega odnosa do vere in cerkvenega udejstvovanja. Se odrasli čisto pod tem trpe. Tothova knjiga je dragocena in izrazit kažipot do tega naravnega odnosa. Nič ne prigovarja, samo razgovarja se, razpravlja in človeka pridobi.

R. L. T.

Znamenita povest »**Planinski kralj**«, ki jo je spisal nemški pisatelj Artur Achleitner, znan ljubitelj naših gora, posebno našega zelenega Pohorja, je ponesla slavo lepe slovenske zemlje daleč po Evropi. Mi sami pa nismo imeli te povesti s štajerskega Pohorja v svojem jeziku. Sedaj nam jo je pa oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru in jo je izdala kot 29. zvezek Cirilove knjižnice. Prevod je oskrbel prof. Ivan Dornik. Knjiga stane broš. Din 26.—, vez. Din 35.—. Povest je pisana tako, da mora zanimati vsakogar, kmeta, delavca in inteligenta naših krajev. Kajti o življenju vseh teh, posebno pa kmeta Kasjaka, »planinskega kralja«, piše pisatelj zelo zanimivo in živahno. Knjigo naj bi brali osobito vsi oni, ki hodijo v naše hribe, da bodo videli, kako je tujec vzljubil njih lepoto in kako jo je užival. Knjiga se dobi po vseh knjigarnah.

Schmidt Pauli, **Elisabeth**. Die Geschichte der hl. Elisabeth. (Zgodba svete Elizabete Turingijske.) Takole pred prazniki in pred počitnicami so otroci vedno nestrpni. In učiteljca naj pripoveduje. Pa mali niso kar tako zadovoljni. Napeto mora biti in slikovito. Tale knjiga ima obe prednosti — poleg tretje, da je globoka. Zato jo toplo priporočamo. Stane elegantno vezana in s slikami 3 M (Herder & Co.).

Edmund Jehle, **Christliche Grundlehren, in Christliche Lebenskunde**. Dvoje zelo temeljnih in drobnih knjižic z bogato vsebino. Priporočil bi jo zlasti mladim mamicam, ki bodo tu našle vso modrost, ki jo zahtevajo malčki od njih. Vsaka stane vezana 90 Pf. (Herder & Co.).

R. L. T.

Uredniška molčecnost.

R. S. Petero pesmic ste poslali. Nekaj verzov bo. Pazite, da se ne boste preveč ponavljali v motivih in izrazih! Ne hodite za tujimi vzori! Kazalo bi, da bi nekaj let popustili pesem ter se ta čas z vso vnemo oklenili le resnobnega znanstva in premišljevanja. Potrebno vam je popolno notranje soglasje in zadovoljnost v tako vzvišenem poklicu. Zupančič je šele potem začel pesniško rasti, ko je zavrzel »rože bolné«.

Hriberski. Poslani verzovi so nekaj, za javnost pa vendar prešibki. Spisek v nevezani besedi ima sicer dvojico lepih misli, ali vse to je bilo že povedano v raznih knjižicah za

»šmarnice«. V slovstvu se pa terja več: vsaj delna izvornost izražanja. Iz tega spoznajte, da bo pisateljski poklic vedno težji.

V. Almin. Kar velja prejšnjemu, uvažujete tudi Vi. Vsaka pesem je tem lepša, čim manj besed ima in čim bolj je vse v resnici izvorno, ne samo na videz. In pa več misli, manj nejasnega zvonjenja!

Malka B. Prav, da tako lepo pozdravljate prijateljico v Ameriki, ki vam je bila sestra. Vendar pa je stvar tako zasebnega značaja, da je ne kaže spravljati v javnost. Rajše jo ohranite v zvestem spominu in ji pogosto pišite v tujino. Pozdrav!

Vsebinska.

R. L. T.: Največje na svetu	145
O. S.: O spoštovanju do duhovskega stanu	146
J. M.: Blaženi Janez Bosco	148
Olgica: Naše ognjišče	148
Poziv in prošnja ob desetletnici ljubljanske univerze	149
Lojzka Horvatič: Na cesti življenja	150
Lojze Golobič: Olgica	150
Francka Zupančič: Poberi kamen!	152
Franjo Neubauer: Moje želje	153
Pavla M.: Obzirnost (taktnost)	153

Brat Nardžič: Dekle z zagonetkami v očeh	153
F.: Oče	157
Ra: Zena kot gospodinja	158
Pavla M.: O čenski časti	161
Francka: Nedeljski zvonovi	161
Od srca do srca	162
Rožni dom	164
Vigrednica-gospodinja	164
Kako je drugod	166
Organizacija	167

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. julija 1929 — Štev. 7

Največje na svetu . . .

Draga Dušica! Ne vem več, kako si prišla na to vprašanje: „Kaj je največje na svetu?“. — Odgovoril sem Ti s svetim Pavlom, da je največja na svetu ljubezen. Seveda ne v tem pomenu, kakor svet rabi to besedo, temveč tako, kot jo slika Pavel v najdovršenejši obliki v pismu do Korinčanov. Povedal sem Ti tudi, da je to poglavje eno najlepših v svetovnem slovstvu.

Toda Ti si kakor otrok. Vprašala si naprej: „In kaj je za tem največje?“. Po trdem premisleku sem se odločil, da rečem: *potrpežljivost*. Povedal sem Ti tedaj, kako čudovito lepo opisuje to čednost sloveči nemški pisatelj F. W. Förster. Pravi, da bi jo naslikal kot drobno mlado ženo s ponižnim obrazom in od nespanja nekoliko vdrtimi očmi ter belimi prosojnimi prsti, zakaj s temi prsti je zidala mogočne piramide, prekrasne katedrale, palače, ladje in ona je bila poudarjena poleg, kjer je človeški duh snoval in iskal rešitve premnogim težkim vprašanjem.

Neugnano si vprašala še dalje: „In kaj je za tem največje?“. Prosila si me naj Ti pišem o tem in sedaj to obljubo izpolnim. Tretje največje je brez dvoma *znanost*. Zakaj znanost je dala človeku prvo oblast nad naravnimi silami. Znanost mu je odprla skrivnostni svet naravnih postav in zakonov o gibanju teles, o svetlobi, o prvinah, o zemlji, o solncu, o luni, o zvezdah. Znanost, draga Dušica, je polagoma, z neskončno potrpežljivostjo iznašla orodje, ki človeku služi, od povsem preprostih naprav do modernih fiskarskih strojev, ki so prava čuda razuma in človeške znanosti, do motorjev za aeroplane, automobile, poljedelske stroje in podobno. In znanost je odkrila tajne sile in moči zelišč in rud, ki nam dajejo zdravila in lek ter olajšanje — tudi Tebi je zdravnik s par kapljicami olajšal bolečine.

Poglej naše moderne stavbe, kako je modro in smotrno razdeljen prostor, kako udobna in lična notranjost. Ne veš, Dušica, koliko je bilo treba računanja, primerjanja, iskanja, da so izvežbani inženirji vse to našli.

Ena znanost podpira drugo, kakor več barv tvori mavrico; prav zato pa je cilj vsakega naroda, da nudi svojim sinovom in hčeram v svojem naročju vire znanosti, da ustanavlja osnovne šole, nadaljevalne, gimnazije in kot višek vseh: *vseučilišče*. Tja narod postavlja najspretnейše in najbolj izobražene može in v novejšem času tudi žene, ki potem nudijo nadopolni mladini iz bogatih zakladov duha — silo in moč znanosti.

Pri nas pravkar praznujemo desetletnico naše slovenske narodne uneverze. Ne moreš povsem razumeti, draga Dušica, kako sem bil vesel teh dni, saj je urejeno vseučilišče za naš narod velik korak naprej za boljšo in lepšo bodočnost.

Vkleni v to ponosno radost še nekaj drobnih cvetov zahvalne molitve, Njemu, ki je zadnja Modrost in Luč, ki vso temo in vsako nejasnost prežene!
Do svidenja prisrčno pozdravljena!

R. L. T.

Mati vzgojiteljica

je izšla. Opozarjamo na to knjigo, ki je neobhodno potrebna vsaki vzgojiteljici, bodisi v domači hiši, v šoli ali drugod. Knjiga, ki je v svoji tretji izdaji zelo izpopolnjena, se ozira na vse vzgojne momente sedanje dobe. — Cena knjigi je izredno nizka; stane samo Dinarjev 16.— in se pošilja poštine prosto. — Priporočamo jo vsem Vigrednicam. Naročila sprejema

Uprava „Vigredi“, Ljubljana, Ljudski dom

O spoštovanju do duhovskega stanu.

(Kot šopek vdanosti in ljubezni novemu prevzvišenemu pomožnemu škofu gospodu dr. Gregorju Rožmanu ob njegovem posvečenju dne 14. julija.)

Moderni duh časa je sovražen vsaki avtoriteti. Tudi duhovniški avtoriteti. Ali mogoče bolje: še posebno duhovniški avtoriteti. Zato je prav in potrebno, da smo si kot verni katoličani popolnoma na jasnem, zakaj spoštujemo duhovski stan in kaj nam je soditi o zaničevanju in o sovraštvu duhovskega stanu.

I.

Predvsem moramo imeti pred očmi, da je tudi duhovnik človek, ne kako nadnaravno bitje. Res, skrivnosti in naloge, ki jih je Bog izročil duhovskemu stanu, so tako vzvišene in visoke, da bi Bog moral poslati angele iz nebes, če bi hotel najti res vredne posredovalce svojih milosti. Človek ni vreden za tako vzvišeno službo. Toda Bog je v svojih delih in načrtih neskončno prost, in božja volja ni bila, da odloči za to vzvišeno službo angele, marveč izročil jo je ljudem.

Duhovnik je vzet izmed ljudi. Duhovnik ni kako nadnaravno bitje, marveč tudi on si mora reči: Spomni se, človek, da si prah in da se v prah povrneš. Kakor drugi ljudje je tudi on podvržen fizičnim in moraličnim, telesnim in duševnim slabostim človeške narave. Tudi on je ubogi človek s trohljivim, umrljivim telesom, podvrženim vsakovrstnim telesnim potrebam, boleznim in smrti. Tudi on čuti posledice izvirnega greha, nagnjenje k hudemu, tudi on je ubogi grešnik, potreben očiščevanja.

To je eno. Na drugi strani pa je njegova služba tako vzvišena, da ima vsak v resnici veren katoličan (tukaj govorimo predvsem o duhovništvu Kristusove Cerkve ali o katoliškem duhovništvu) spoštovanje do duhovskega stanu. Mimoregde bodi omenjeno, da n. pr. luteranski pastirji sploh niso duhovniki, ker je Luter odpravil zakrament sv. mašniškega posvečenja, medtem ko so pravoslavni svečeniki pravi mašniki, torej duhovniki, ker so prejeli zakrament sv. mašniškega posvečenja.

Če govorimo o sovraštvu in o zaničevanju do duhovskega stanu, se moramo vprašati in si odgovoriti na vprašanje: Kdo so ljudje, ki nimajo spoštovanja, ki zaničujejo in sovražijo duhovski stan?

To so prvič ljudje, ki nimajo nobene vere. Čisto razumljivo in naravno je, če človek, ki nima vere, duhovnika ne spoštuje. Nevernemu človeku se zdi vse duhovnikovo opravilo zgolj sleparija, humbug, prazna stvar. Ne čudimo se, če se takemu človeku zdi najbolj primerno, vse cerkve podreti, duhovnike pa pregnati ali pomoriti. To je logičen zaključek njegove nevere. Kakršno drevo, tak sad. Toda, kaj bomo rekli o tem drevesu — o neveri — ki rodi tak strahoten sad? Čujmo, kaj govori o neveri in o nevernikih Duh božji, ta nam da najbolj zanesljiv in pravilen odgovor. Sv. pismo pravi: »Kdor ne veruje, je že sojen.« In zopet: »Kdor ne veruje, bo pogubljen.« In k besedam Učnikovim dostavlja apostol: »Brez vere je nemogoče Bogu dopasti.«

Obsojena je nevera, obsojen torej tudi sad nevere, zaničevanje duhovnikov. Pri ljudeh torej, ki nimajo vere in vsled tega zaničujejo in sovražijo duhovnike, se ne bomo dalje mudili. Na jasnem smo si, kaj imamo misliti o njihovm nespoštovanju napram duhovskemu stanu.

II.

Pa najdejo se tudi ljudje, ki hočejo biti kristjani, ki pravijo, da verujejo na Boga, na Mater božjo, na svete zakramente, in vendar zaničujejo in sovražijo duhovnike. Kaj bomo rekli o njih?

Potem ko je Jezus pri zadnji večerji spremenil kruh v svoje telo in vino v svojo kri, je rekel apostolom: »To delajte v moj spomin.« S tem jih je postavil za mašnike, za duhovnike. Duhovništvo nove zaveze in sv. Evharistija sta neločljivo zvezana. Čast mašniškega stanu izvira predvsem od sv. Evharistije. Kdo torej more za resne vzeti besede: Jaz imam spoštovanje pred sv. Rešnjim Telesom, spoštovanje pred sveto mašo, če tak človek hkrati zaničuje duhovnike, ki so od Boga postavljeni oskrbniki teh svetih skrivnosti? Ne, ne, to dvoje ne gre skupaj: Spoštovati skrivnosti telesa in krvi Gospodove, obenem pa zaničevati duhovnike. Pravi čistilec presv. Evharistije bo spoštoval tudi duhovnike, kdor pa duhovnikov ne spoštuje, gotovo tudi nima pravega spoštovanja do skrivnega Zveličarja pod podobo kruha in vina.

Nadalje: Na dan svojega vstajenja je Kristus rekel apostolom: »Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.« — Časih se najde kak neveren ali slaboveren modrijan, ki pravi: Kako more človek odpuščati grehe? O, da bi tak modrijan vzel včasih sv. pismo v roke in bral, kaj je Gospod govoril apostolom, ko se jim je prvič prikazal naj dan svojega vstajenja. Človek ne more odpuščati grehov iz lastne moči — to ve vsak otrok; a komur je Bog dal to oblast, ta jih more odpuščati — to je za zdrav razum jasno in logično.

Duhovnik mašuje, deli sv. zakramente, pridiguje. V božjem imenu odpuščati grehe, to je poleg darovanja nekrvave daritve druga največja oblast duhovskega stanu. Ali je mogoče, da bi kdo imel resnično spoštovanje pred sv. zakramenti, če obenem zaničuje oskrbnike taistih sv. zakramentov — duhovnike. Ne, to ni mogoče, si moramo odgovoriti.

Na dan svojega vstajenja je Kristus rekel svojim apostolom: »Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljam.« — Duhovnik je poslanec Kristusov. Nečast, ki jo kdo prizadene duhovniku, pade nazaj na Kristusa. Kako torej more spoštovati Kristusa, kdor ne spoštuje duhovnika? Pa Kristus je tudi naravnost rekel: »Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« Kdor zaničuje duhovnika (kot duhovnika), zaničuje Kristusa, je sovražnik Kristusov, je antikrist. (Anti-krist = nasprotnik Kristusov).

In malo preden je v nebesa šel, je Kristus govoril apostolom veličastne besede: »Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. In učite jih izpolnjevati vse, kar sem vam zapovedal.« Izročil je torej duhovnikom učeniško (»učite vse narode«), duhovniško (»krščujte jih«, delite jim sv. zakramente) in pastirsko oblast (»učite jih izpolnjevati vse...«). Bog bi nam lahko delil svoje milosti naravnost, brez duhovnikov. A odločil je tako, da nam jih deli po posredovanju duhovnikov, oni so učeniki večnih resnic, oni so vodniki v zadevah vere in nravi. In nihče se temu posredništvu ne more izogniti, nihče ne more biti dober kristjan, zraven pa zaničevati in sovražiti duhovnike.

Kot grom iz daljave se glase besede Kristusove: »Kdorkoli vas ne sprejme in ne posluša vaših besed, pojdite iz one hiše ali iz onega mesta in otesite prah s svojih nog. Resnično vam povem, boljše bo na dan sodbe Sodomi in Gomori nego onemu mestu.«

In izpustiti tudi ne smem besed Kristusovih: »Kdor pa Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.« Torej zaničevalec in sovražnik duhovskega stanu ni nič boljši nego nevernik.

Sklep. Krščansko ljudstvo je duhovnike vedno globoko spoštovalo. To je zdravo, nepokvarjeno krščansko mišljenje. To spoštovanje do duhovskega stanu se izraža v prislovcih, da je vredno iti tako daleč na novo mašo, da človek nove čevlje strga. Dober kristjan bo vedno spoštoval duhovski stan; kdor pa zaničuje in sovraži duhovnike, ta nikdar ni dober kristjan!

Blaženi Janez Bosco.

Prvo nedeljo meseca junija je bil v Rimu slovesno proglašen za blaženega Janez Bosco (beri: Bosko), ustanovnik salezijanske družbe in apostol mladine.

Rodil se je l. 1815. v skromni vasici Beki, skriti med griči, ki obdajajo v širokem polkrogu mesto Turin. V borni kmečki hiši mu je tekla zibelka, oče, ki mu je kmalu umrl, je bil preprost kmetič, mati Marjeta pa ni poznala druge modrosti kot ono, ki jo daje Bog svojim zvestim.

V prvih letih svoje mladosti je pasel domačo kravico in pri delu je pomagal, kakor je pač mogel. V srcu pa mu je tlela tiha želja postati duhovnik in voditi duše k Bogu.

Težka in trnjeva je bila pot, ki ga je vodila k temu cilju. Mnogokrat mu je manjkalo vsakdanjega kruha, toda ni mu manjkalo poguma in železne vztrajnosti.

L. 1841. je daroval Bogu prvo presv. daritev. Ne v hrupu novomašniških slovesnosti, ampak na tihem, pri stranskem oltarju sv. Franciška Asiškega. Na ta veliki dan je hotel biti sam s svojim Bogom.

Srce ga je vleкло k mladini in Bog mu je stopnjema odkrival pota, po katerih naj hodi, da izvrši namenjeno mu poslanstvo.

Skromni, človeškim očem komaj vidni, so bili začetki njegovega delovanja, toda spremljal jih je blagoslov božji in varstvo Marije Pomočnice. Polagoma je njegovo delo rastle preko nešteti ovir in težav in kmalu je doseglo nepričakovani razmah. Vzgojni zavodi so se množili, krdelo njegovih pomočnikov se je večalo od leta do leta. Salezijanska družba, dedinja njegovega duha, je bila ustanovljena in započetemu delu zagotovljen obstoj in nadaljnji razvoj.

Pa za žensko mladino? Janez Bosco v svoji univerzalnosti ni nanjo pozabil. Ustanovil je zanjo družbo Hčera Marije Pomočnice in tudi ta se je iz skromnih začetkov razbohotila v mogočno drevo, ki danes razteza svoje veje po vsem svetu.

Kje tiči skrivnost tega čudovitega porasta vseh njegovih podjetij? V njegovi junaški svetosti, v brezpogojnem zaupanju v Boga in v Marijo Pomočnico, ki je bila v vsem njegova svetovalka in vodnica, ter v brezprimerni ljubezni do bližnjega. Stoprocentnega altruista so ga imenovali. Ljubezen pa po sv. Pavlu vse premore. Od svoje ljubezni ni izključil nikogar. Tudi divjakov v Patagoniji in Ognjeni zemlji ne. Poslal jim je misijonarje, kakor hitro je imel dovolj duhovnikov na razpolago.

Pridigoval in spovedoval je toliko, kakor da bi bilo to edino njegovo opravilo. Za duše je bil pripravljen dati vse, tudi življenje. Počitka ni poznal, pričakoval ga je v nebesih.

Pri vsem ogromnem delu pa je bil vedno združen z Bogom, vedno jasnega, vedrega duha. Tudi v najhujših nezgodah in težavah.

Njegova svetost je imela sugestivno moč na vso okolico, ki ga je obdajala. Kdor se mu je približal, je čutil tako močen vpliv njegove osebnosti, da ga ni pozabil več.

Svoje oči je zatisnil l. 1888.

Olgica:

Naše ognjišče.

(K desetletnici univerze.)

Dekle sem, pa vem, kako je bilo; saj nam je lanska »Vigred« več mesecev prinašala zgodovino o tem:

Guverner Marmont je v Napoleonovih dneh odprl vrata prvi slovenski univerzi. Takrat smo bili Slovenci še v zibelki. Redki so bili možje, ki so vstali

in znali povedati, da smo Slovenci narod s svojo zgodovino, s svojo pesmijo, svojo molitvijo. Malo je bilo Valentinov Vodnikov . . . In tedaj so nam zgradili tujci ognjišče, ki naj bi nam dajalo toplote.

Za Napoleonovim odhodom je vnovič pala noč na našo zemljo. Samo okrnjena univerza je ostala s tremi fakultetami: za modroslovne, bogoslovne in zdravniške vede. In spomin je ostal. In ta je tlel v srcih. Šel je iz mest v dežele. Tako je v revolucionarnem osemindesetletem letu zaplaval klic po vsej domovini: Hočemo slovensko univerzo v Ljubljani!

Z zadušitvijo revolucije je avstrijska vlada še tej okrnjeni univerzi vzela življenje.

Slovenski narod pa ni pozabil na to ugaslo ognjišče: V prvem svojem politično-prosvetnem programu je blestela glavna zahtevka: Dajte nam univerzo v Ljubljano v slovenskem jeziku! Čitalnice so ponavljale te besede, široka polja so jih čula, ko so taborili na njih desettisoči Slovencev in so govorniki gromeli:

Podnetite nam ognjišče, ki je ugaslo! Carski dvor, vrni nam ogenj!

In glej, sestra! sinilo je jutro, noč se je razbegla. Ugaslo ognjišče je devetnajstega leta znova zagorelo:

Naši bratje so se v tujino vozili iskat najvišjih znanosti. Tam pa jih je mnogo za vse veke utonilo. Tuj jezik nam jih je vzel, tuja učenost pokvarila. Ko so se vrnili, niso vedeli več za svoj dom; tajili so, da so izpod slamnate strehe stopili. Joj, za kolikimi so matere jokale — — —

Na domačem ognjišču gorijo poslej vse najvišje znanosti. V materinem jeziku jih slišijo naši bratje. — Rekli so nekoč, da je mrtev, da ga le čredniki govore; danes pa odkriva najgloblje tajne tuše in prirode in lepote.

Tako malo so slišali prej o nas tam preko mej! Če pa je segel glas v tuje zemlje, pa je lagal. Govorili so o nas, da smo divji, da mora tujec po naši deželi potovati s samokresom. Med našimi pohlevnimi, gostoljubnimi ljudmi z orožjem! — Danes pa ves svet vidi, da to ni res. Našo univerzo, ki je naša duša — vidijo in vedo, da je tu visoko izobražen, plemenit narod.

Naši bratje, ki pijo znanost na tej univerzi, vedo, kje smo bolni. Ta zemlja jih je rodila, dala jim je kruha in zdaj ji bodo vračali. Celili ji bodo rane. Tujci pa nas niso razumeli . . .

Sestra, še je tisoč stvari, tisoč dobrin, ki jih nam deli naša univerza.

Zato rečem:

Univerza, naše sveto ognjišče, za zdrave brate, hvala ti!

Za vstajenje naroda, hvala ti!

Za materin jezik, ki si mu dala najvišji sedež in s tem rešila slovensko ime za vse večne čase, tisočkrat hvala ti, amen . . .

Poziv in prošnja

ob desetletnici ljubljanske univerze.

V marcu 1928 se je ustanovilo »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« v Ljubljani.

Namen Narodnega univerzitetnega zaklada bo, podpirati univerzo pri izpopolnjevanju univerzitetne knjižnice, pri ustanavljanju in izpopolnjevanju univerzitetnih znanstvenih institutov in seminarjev, institutskih in seminarjskih knjižnic in zbirk, event. pri ustanavljanju novih stolic, dalje, podpirati jo v vsakaterih drugih težkočah, v katerih bi univerza apelirala na kako materialno pomoč (§ 3. društvenih pravil).

Da bi se razširjanje društva olajšalo in porast Narodnega univerzitetnega zaklada pospešil, je društveni odbor sklenil, po vseh večjih krajih v Sloveniji osnovati poverjeništa (§ 9. društvenih pravil).

Zato pozivljamo prijatelje slovenske univerze, ki so voljni prevzeti v svojem kraju ali krogu poverjeništvu, naj se javijo odboru, ki jim bo poslal potrebne tiskovine.

Tisoč in tisoč jih je, ki bi za univerzo radi žrtvovali 20 ali 50 Din kot podporni ali redni člani našega društva, ko bi jih kdo opozoril in povabil in pri njih članarino pobral. Ne dvomimo tudi, da bi se našli, ki bi za univerzo žrtvovali še več in k društvu pristopili kot dobrotniki (500 Din na leto), ustanovniki ali pokrovitelji (1000 Din ali 5000 Din na leto).

Odbor se nadeja, da bo to njegovo vabilo našlo mnogo prijateljev, ki bodo pripravljani pospeševati društvo, ki mu je edini namen, delati za izpopolnjevanje naše univerze.

Z združenimi močmi podprimo domačo univerzo prav sedaj, ko obhaja prvo desetletnico svoje ustanovitve!

Dopisi naj se izvolijo pošiljati na naslov: »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« (v roke poslujočega podpredsednika prof. dr. Lukmana), Ljubljana, Univerza.

Predsednik: **Dr. Danilo Majaron**. Podpredsednika: **Veletrgovec Andr. Šarabon** in **prof. dr. F. Lukman**. Tajnika: **Prof. dr. Albin Ogris** in docent **dr. Jos. Turk**. Blagajnika: Predsednik Kranjske hranilnice **Ivan Avsenek** in ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske **dr. F. Černe**.

Lojzka Horvatič:

Na cesti življenja . . .

*Ob visokih čeréh in globokih prepadih
mi duša v bojazni drhti . . .
Bodečega trnja so mi vrgli na pot
in srce trepeče, ječi.*

O, Večni, ti vidiš moje gorje! —

*V bolesti sem dvignila svoje roke
k Tebi, o Bog!*

Lojze Golobič:

Olgica.

7. Vez je na dvoje . . .

(Nadaljevanje.)

Kaj ona senožet na večerni strani tak strašno molči? Mladih kosov v meji ni več, črički so se v zemljo skrili, veter dremlje v vejah; še čas, to večno kolo, se zdi, da stoji. Števo kosi s konca senožeti; mrtve so mu misli, kakor je mrtvo jeklo, ki se koplje v sočni travi; mrtve so mu roke, mrtve oči. Zato senožet molči. Zato trave, ki z grozo čakajo na smrt, molče; in brinje in veter in čas molče . . .

Števo goni koso. Srce pa si odpre vrata iz prsi in gre na pot. Preko ceste potrka na okno in mrklo sodi: Posoda je polna, razliva se. Polahno sem nosilo doslej; balo sem se klancev, da se ne bi razmajalo. Verovalo sem, da

mi boš sestra; pol sebe sem ti nudilo, nisi hotela. Nocoj si mi tujka, ljubezen je odtekla s posode...

Spet je srce krenilo na senožet.

Olgica se ves dan nemirno obrača v trgovini. Toži jo včerajšnji popoldan. Pa kaj ni bila Orlica? Je, toda čemu je sedla k oni mizi? Nikogar njenih ni bilo. Pila je. Števo, brez tebe. — In kakor, da ga sluti zunaj, gre na vrata. Srca, ki se ljubijo, veže čudežna vez. Če to vez pretrgaš, pa bodi na koncu sveta, oni drugi začuti bolečino: težak kamen mu leže na srce, pa ne ve odkod. Potlej pa nenadno vidi preko vseh gora in voda, da je vez na dvoje...

Olgica na videz vedro pozove pod cesto:

»Hej, Števo, kako si spal po novi maši?

»Slabo, mala; poslušal sem skovirja, ki se mi je na oknu drl.«

Olgica stopi na kraj ceste:

»Je vriskal?«

»Ne, jokal; mesto mene, ki ne znam.«

»Ne znaš?«

»Ne. Nisem že od desetega leta, takrat me je oče s hlačnikom... Ne morem. Samo enkrat: ko so mi pred leti očeta zabijali v rakev, so mi prsa pokala in zatulil sem. Jokati, kot ve ženske, ne znam. Vaše solze so za srce rosa; mi nosimo kamen, ki ga ne more solza raztopiti.«

»Ubožec moj, kaj ti je? Žalostno govoriš nocoj...«

O, saj sluti odgovor; srce ji je cel dan samotno, kakor da je nekdo ono vez z mrzlim nožem razdvojil.

»Dekle, pridi s ceste, da ti povem, dolga je povest.«

Olgica stopi na senožet. Plah ji je korak, plahe oči.

»Dekle, sinoči je med tebe in mene padla skala, ki je nihče več ne premakne. Ni več poti od tebe k meni. Zasuta je.«

»Zakaj, Števo?«

»Vprašaj žandarja, vprašaj včerajšnji dan! Ti moje zvesto dekle, ti Orlica...«

Nič ni našla besede. Gledala je v velike kupe sveže trave. Tako strašnega odgovora ni videla v slutnji.

»Pa kaj je to! Bila sem na Krču, nič več. Kaj bi ne smela biti?«

»Ti smeš. Ti smeš vse: klatiti se po veselica in popivati... Kje je bil Števo? Daleč od Krča. Pa je videl, da si bila na samem z onim, ki mi leži v žolču že od kresnega večera... Pa reci, da nisi bila!«

»Bila sem.«

»In zdaj je konec povesti.«

Za tem obriše koso v travo in se pol okrene od Olgice, kakor da ji je rekel zadnjo besedo. Pa še mrklo dopolnjuje; vso tegobo bi rad iztisnil iz sebe:

»Vitez sem bil na Grmu; za čast deklic sem se boril. Trdo sem sodil sošolce, ki so varali. Zdaj pa vidim: za grehe so stokrat plačani; žene jih zvesto ljubijo... O, pa tudi jaz sem plačan: s šibo, ki seka v kri. To šibo ima v roki ona, ki..., e, nič ne bom rekel.«

Mrzlo se obrne k Olgici.

»Ti si prva odprla vrata v moje prsi. Nobena ni bila pred teboj notri. V tvoje svetišče pa sem jaz zadnji od mnogih stopil in nisem te vprašal, kdo ti je vpihnili božjo lučko; le eno sem trdno verjel: da boš moja pred Bogom in ljudmi. Ta vera je zdaj pepel. In nima je zemlja, ki bi ji še veroval. Le ena je, ki je moje solnce, ene pege ni nikdar imela; to je moja mati. To je edina žena, ki ima srce in njena beseda je božja beseda...«

Dvignil je koso, da gre.

»Najine poti gredo v nasprotno smer. Tvoje naprej, moje nazaj. Nikjer se ne sestanejo. Tudi midva se ne bova več našla. Sinoči so te deli v grob; ne prebudi te niti jok niti žalostna pesem...«

Ob njem stoji Olgica in molči. Nič ne pove, kako je včeraj mislila na svetega Lenartha, pa so jo s ceste zvabili k mizi. Nič, kako je bil ves dan le on pri njej. Nič, kako je pred Stanislavom izpovedala svojo veliko zvestobo. Nič, da se je ta dan preizkusila in videla, da je nova: ni plesala, odbila je Stanislava... Tih kot pohlevna ovčka molči. Kakor da jemlje nase kazen za vso nelepo mladost... Glavica se ji je zlomila na prsi kot zveneli roži.

Ko se je Števo okrenil, da gre, ona divje zajoče.

»Ne joči, Olgica! Morava na dvoje, tako je nama pisano. Ti si išči naprej, jaz si ne bom več; dosti imam. Če bi me v pretepu vsega zmesarili, vnovič bi bil zdrav, od rane, ki jo nosim na srcu, pa ne bom nikoli. Ta bo v tvoj spomin... Tako! Zdaj sem ti povedal vse, kar mi je tulilo v prsih. Pa zbogom!«

Takrat ona še silneje zajoka; vse telo se ji stresa.

»Olgica, kaj jočeš! Solze ne brišejo vselej. Tvojega značaja ne morejo.«

»Jokam,« trga iz sebe, »ker sem taka. Sirota sem; tuji ljudje so me s šibo učili. Zato je moje srce mehko in plašno; in hvaležno je vsakemu, ki mi dà toplo besedo. Pa nihče me ni prav razumel. Moje hvaležno srce so skrunili. O, kaj je trpelo! Odslej pa bom mrzla, naj bo kdorkoli, samo da mi ostane tvoj spomin čist.«

»Olgica, prekasno! Vse sem odpuščal, vse veroval, zdaj ne morem več. Zbogom, dekle, ki si mi življenje zlomilo! Nikdar ne bo več teh sladkih ur ljubezni, nikdar več mladosti, vse je šlo...«

Odtrgal se je od brezupno jokajočega dekleta in odhajal. Mesec je risal senco njegovega lepega telesa po senožeti, vedno daljšo, vedno bolj medló, dokler ni utonila v grmje. Olgica pa je ostala na istem mestu in se zvijala od bolečine. Tam gori na nebu pa so prve zvezdice tako veselo sijale — —

(Dalje prih.)

Francka Zupančič:

Poberi kamen! . . .

Veste, kaj se pravi pobirati kamne?

Z mojim dečkom sva šla po mladozelenem pomladnem travniku. Vse travice in rastlinice so se vzpenjale proti solncu. Toda naenkrat mi je zadela noga ob kamen, kamen, ki ni in ni spadal v poganjajoče, brsteče življenje. Moj deček je bil istih misli, se naglo sklonil, pobral precej težak kamen in ga vrgel črez plot na cesto. Ali tam, kjer je ležal, je bila le uborna, komaj razvita travica, od kamena obtežena in solnčnim žarkom prikrita. Sedaj, tako oproščeni teže in pritiska, se bo tudi v njej vzbudil naravni nagon, veselje do rasti in moči. Usmiljena roka ji je opomogla in jo vrnila življenju.

Ali pa ti na tvoji življenski poti tudi lahko pobiraš in odstranjaš kamne? . . . Na žalostnem srcu leži bolest grenkega razočaranja. Vzdigni kamen . . . in videla boš, kako se utrujen duh zopet dviga pod vplivom tvojih tolažilnih besed, ki ti jih je nadahnil Bog. Tvoje toplo sočustvovanje mu dá dobro in obvaruje ga morda, da ne onemore.

Tam je sestra, tovarišica, ki jo tare skrb in pomanjkanje, ki jo obremenjuje kakor težko kamenje. Odstrani ga s tem, da ji dvigneš pogled na vsemogočnega pomočnika in ji tudi po moči dejanski pomoreš. Morda najdeš možnost, priliko, ki

ji pomoreta oprostiti se polagoma te teže. V sorodni družini ali v srcu tvoje prijateljice se je naselila mračnost: nesoglasje, ljubosumnost sta se vgnezdili vanj in ga obremenjata. — Naj mu zasije tvoja ljubezen, in ne enkrat samo, ampak dnevno. Dvigni s spretno, nežno roko kamene in odstrani kamenčke, ki tvorijo jez in ovirajo umevanje in odpuščanje v srcih in — čakaj, kaj vse doživiš. Veliko potrpljenja, mnogo srčne ljubezni je treba; toda ljubezen je kakor solnčen svit in slednjič zmaga.

Franjo Neubauer:

Moje želje.

*Pod vročino se žita zlatijo,
pod vetrovi med sabo šumijo,
valove, valove, valové
in čez širno se polje kađe.*

*Moje želje goriijo plamteče,
med seboj govorijo ljubeče,
in hité in hité in hite
čez polje in goré in vodé.*

Paula M.:

Obzirnost (taktnost).

Obzirnost — je tisti tihi, dobri glas naše duše, ki nam nakaže, kako medsebojno združiti poštenost in ljubezen.

*

Obziren človek niti takrat ni vsiljiv, ko ga spremljajo najboljši nameni.

*

Korenina prave vljudnosti je — obzirnost plemenitega srca.

*

Obzirnost daje zmožnost, spoznavati tuje potrebe in se vanje tudi živeti.

*

Majhna brezobzirnost vseka mnogokrat globoko rano, zato, ker v trenutku odkrije nelepo mišljenje kakšnega človeka.

*

Kdor je obziren le zaradi zunanje olike, je po svoji notranjosti redkokdaj plemenit človek.

*

Osrečujoče je skupno žoljenje z obzirnim človekom, ker je s tem izključena nevarnost raznih žalitev.

Brat Nardžič:

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Nadaljevanje.)

Še en dan in spet ji bo stisnil roko — če ga prej ne odpokličejo od Sv. Janeza. Tako je razmišljal drugi dan. In bal se je vsake pošte, ki je prihajala dvakrat na dan v župnišče.

Pisma pa ni bilo in gospod Vinko je nemoteno predel svoje misli, kakor mu je narekovalo notranje razpoloženje.

Človeško srce pa ne pozna stalnosti in nespremenljivosti ne v sreči in ne v nesreči. Med najmirnejša čuvstva se vtihotapi nemir in jih vznemiri,

kakor se utrga kamen v hribu in pljuske globoko v mirni tolmun ter ga razburka.

Misijonar je molil brevir, pa se je nenadoma zalotil, da se mu misli mude pri Danici. Seveda, človek je slab in kdo še ni bil raztresen pri molitvi? In poleg tega, ali ni njegova glavna naloga v teh dneh, da poskrbi za Danico, sirotico malo —? Naravno, da se nam vsakdanje skrbi vmešavajo v molitev —?

Tako se je hotel potolažiti, pa se ni. Nekaj trdega mu je govorilo v dušo: Pobeljen grob! Danica — sestra? Kaj pa, če tudi ti ne poznaš samega sebe ali se celo namenoma nočeš poznati? O, srce ti je mlado in tako dovezetno — kdo ve? Ali se morda ne spleta nekaj drugega okoli njega? Deklica, tako mlada in tako lepa — o, ali si v svojem misijonarskem sijaju zavarovan pred —?

Predstava se mu je zgostila v banalno primero: Čuj, kako smo včasih peli ono znano:

— — — o, le naj ga ima, le naj ga ima,
saj ga mu je dala — sestra!

Sestrica! Pa v pravi pesmi stoji na tem mestu druga beseda! Kaj če ni v tvojem čuvstvanju tista mila beseda tudi le nadomestilo za — —

Zgrozil se je kot pred težkim snom. Še v mislih ni mogel zaključiti stavka in izreči zadnje besede. Za hip je izgubil oblast nad seboj in bolee trpel.

Sreča, da srce niti nesrečno ne more biti dolgo. Preveč je spremenljivo in preveč je ustvarjeno za minljivost.

Misijonar se je našel in se pomirjen vprašal: Ali so navdih angela luči, ali so spletke duha teme?

Pokleknil je pred podobo Kristusa Kralja, uprl pogled v milo obličje in zaprosil žarka v zbegano mračnost. Ponovno se je ozrl v lastno notranjost in se poglobil v tolmane svojega srca. In si je priznal: Ni še vstala slaba misel iz teh tolmunov in odfrfotala k Danici. In po najboljši zavesti se ne spominja, da bi bil kedaj dal deklici povoda za slabo v njenem srcu. Živo se je zavedel: ne, sestre nam niso dane v preizkušnjo in padec, dane so nam, da čuvajo nad ubranostjo naših src in uravnavajo plamene v njih. In spet je z nezbegano mislijo ponovil: Danica — sestra!

Odprl je knjigo in se ponovno poglobil v molitev duhovnih dnevnic, zdaj mirno in zbrano.

VII.

Gospa Ivanka je komaj pričakovala, da jo Danica pokliče na telefon. Prvi dan ni bilo nič, drugi dan nič, tretji dan ji je bil že skoraj neznosn.

Ključalo je v njej in ključalo, snoval se je načrt za načrtom, dozoreti ni mogel nobeden. Ali bo sploh še mogla razplesti svoje niti okoli Danice, ali ji bo miljena deklica še kedaj tako zaupna družabnica, kot je bila?

Pesem je zamrla v njeni hiši, Daničinega smeha je pogrešal vsak kotiček. Tam od vrat je pa še vedno odmevalo: toliko moja kot vaša . . .

Preden sta minila dva dneva, je mogla Ivanka pomisliti na misijonarja samo še z izrazitim sovraštvom.

Ena nada je še cvetela v njej. Danica jo bo poklicala, naj hitro pride ponjo in jo odvede, zakaj neznosno ji je življenje med nunami za zidovjem.

Pa nič. Telefon je molčal v kotu in neizrazno buljil v gospodarico. Ali bolj ko je bil on miren in tih, bolj se je Ivankino srce pogrezalo v temačno nemoč.

Tretji dan je zapel. Ivanka je vrgla ročno delo predse na tla in bežala poslušat.

Res, Danica je! Svetli žarek v temno ječo!
Razgovor je bil prilično dolg. Ali se snema težko breme z Ivanki-
nega srca?

Krasno je v zavodu, je pripovedovala. Sestre tako ljube, gojenke
sestrinsko prijazne. Preizkušnjo je izvrstno prestala. Čas mineva zelo hitro.
Vendar se veseli, da bo kmalu zopet videla Ivanko. Še tri dni — — —

Ivanki je stisnilo srce: še tri dni — — —

Samo nekaj me skrbi, je nadaljeval ljubki glas. Če se prav ne motim,
me pričinja nadlegovati stara slabost: živci! Nekoliko sem zbegana. Upam,
da je samo zavoljo te nenadne izpremembe v mojem življenju. Reakcija ali
kaj. Skušam se ostreti, da bi ne opazili. Rada bi bila že s teboj, Ivanka moja.

Svetlejši žarek v Ivankino mračnost! Saj sem vedela! Z vsem bitjem se
je oprijela nove misli. Kdo bi ne zbolel za tistimi zidovi! Danica, drobna
stvarca, to ni za tebe! Slabotno dekletce od otroških let. Nespameten človek,
ki te sili, kjer ni mesta zate!

Čutila je neizmerno olajšanje. Tam ob vratih se ji je prikazal misi-
jonar kakor v prividu, velik in močan. Pa se je brez pomisleka postavila
predenj in mu odločno pogledala v smehlajajoče se oči. In pod njenim prodi-
rajočim pogledom se je talila njegova moč kakor sneg v solnčnih žarkih. Vsa
njegova prevladujoča moč je ginila in prehajala v otlo praznino.

Ivanka — zmagovalka!

* * *

Šesti dan je napregel gospod Vinko župnikov avtomobil in mu nameril
pot v zavod Marijinega groba.

Sestra Fidelis ga je pričakovala in v njenih očeh ni bilo onega dobro-
dejnega miru kot sicer. Misijonar ni hotel verjeti prvemu vtisu — preveč
svetlobe je imel s seboj.

Sedla sta. Sestrino oko se ni hotelo zjasniti.

»Častita sestra, globoko sem vam hvaležen za trud, ki ga posvečate
Danici, in posebej se vam zahvaljujem za ljubeznivo pismo — — —«

Odločen je bil zamah njene roke. Tako odločen, da je gospod Vinko
moral brati v njem več nego zgolj odklonilno gesto.

»Bojim se, gospod, da nimate povoda za kakršnokoli hvaležnost. Ničesar
še nismo storile in glede prihodnosti slutim, da nam je v napotje ovira, ki
doslej nihče od nas ni mislil nanjo.«

Misijonar se je premaknil na sedežu in pozorno motril sestro

»Vidim, da vas je neprijetno iznenadilo,« je nadaljevala sestra. »Prav
tako nas. Morda naša bojazen ni tako močno utemeljena, toda razjasniti
se mora.«

»Prosim, prosim!« je skoraj nestrpno izgovoril.

»Ali ste kedaj opazili na Danici kako nervozno razpoloženje, ki vas je
iznenadilo?«

Misijonar se je spomnil.

»Priznam, da sem. Vendar nisem temu posvečal mnogo pozornosti.
Zapisal sem jo na račun nenavadne preteklosti. In sploh, dekletke v teh letih,
saj veste...«

»Razumem. Toda pri Danici se zdi slučaj dokaj težak. Včeraj in danes
je čudno apatična. Glava ji je težka in črno se ji zgrinja pred očmi. In pravi,
da pojav ni nov. Baje je že prejšnja leta trpela na živcih. Zavoljo pohabljenih
nog ali kali, je menda rekel zdravnik.«

Misijonar je pomolčal. Težko mu je bilo. In vse to je bil vedel že poprej,
pa se mu ni zdelo tako za res.

»Prečastiti, zavoljo nas bi bilo vse tako, kot sem vam pisala. Iz srca rade jo sprejmemo nazaj čez dva meseca. Toda zelo bi vam svetovala, da jo daste preiskati resnemu zdravniku in se ravnate po njegovem nasvetu.«

»Na vsak način, sestra!«

»Potem nam sporočite, kadarkoli. Prav do pričetka šole bo prihranjen prostor zanjo. Želim vam prav dober uspeh.«

Misijonar se je samo poklonil v zahvalo.

Tedaj je vstopila sestra Anita.

»Morda motim?«

»Gospod ve vse,« je odgovorila sestra Fidelis.

Anita je vstopila in za njo Danica. Vsa svetla je pritekla k misijonarju in mu podala roko.

»Zelo sem vesela, da vas spet vidim!«

»Kako je, Danica?«

»Oh, lepo, tako lepo! Sestre so mi silno dobre. Ali me boste vzeli iz zavoda?«

»Saj veš. Do jeseni. Potem...«

»In kaj potem?«

»Potem... Ali se ne počutiš dobro?«

»Ne vem, sama ne vem. Pravijo mi, da ne.«

»Pravijo ti! Kaj pa rečeš sama?«

Zvonko se je zasmejala. Drobec prisiljenosti, ki je jeknil iz smeha, ni ušel misijonarju.

»Nič, gospod, prav nič!«

Gospod Vinko se je dvignil in obe sestri ž njim. Skoraj molče so se poslovili. Danica je hitro stopala po širokem hodniku in je že stala ob avtomobilu, ko je misijonar šele zapiral težka vrata pod mogočnim gotskim portalom.

* * *

O vsem mogočem sta govorila. Kako je lep dan in kako je bila lepa lunina svetloba sinoči. Kako je neka gospa vzela predsinočnjim Danico in tri druga dekleta na Lepi otok za mestom. Kako se je lesketalo morje v mesečini. Kako bo Danica prosta vsak petek zvečer, da bo mogla k pevskim vajam za kor sv. Janeza. Gotovo bo župnik Primožič vesel, da bo redno pela v njegovi cerkvi.

In še več drugega.

Danica se je razvnela in je bila zopet vsa svoja, vsa neskajjena.

»Kako se počutiš?« jo je vprašal.

»O, sedaj je spet vse dobro. Nič mi ni, prav nič.«

In je potegnila z roko preko čela in oči.

»Kaj pa je bilo — prav za prav?«

»Ali je kaj bilo? Sama ne vem, res ne. Kdo vam je pa kaj rekel?«

In je uprla vanj velike, izprašujoče oči.

Ali mu hoče namenoma prikriti, ali le nagonsko, da bi mu ne bilo hudo?

Nič ji ni odgovoril.

* * *

Tisto popoldne je ni pustil k Ivanki. Samo na župnikov telefon jo je smela poklicati. Potem jo je vzel k najbližji slovenski družini, da tam prenoči. Povedal ji je, da pojde drugo dopoldne k zdravniku.

Spet ga je tako globoko pogledala. Pa se ni zmenil in ona ni ničesar vprašala. Stopila je h klavirju in zapela: »O sole mio!«

Gospod Vinko je poiskal specialista za živčne bolezni, ki mu je bil priporočen. V glavnih potezah mu je povedal o Danici in ga prosil, naj jo

drugo dopoldne pričakuje. Naj njej ničesar ne reče, njemu pa pošlje pisano poročilo o njenem zdravstvenem stanju.

Ko se je vrnil v župnišče, je našel pismo, ki ga je klicalo daleč na zapad, kjer ga čaka za nekaj tednov obilo dela. Hvalil je Boga, da ni prišlo pismo nekaj dni poprej.

Danica je odšla od zdravnika naravnost k Ivanki. Misijonar pa je prejel pismeno poročilo o uspehu preiskave.

»Leva noga oslabiljena zavoljo zanemarjenja po prvem padcu. Bo pač ostala slaba, toda zmerno gibanje in ne pretežka obremenitev jo utegne polagoma utrditi.

Desna noga: Skrčene kite pod kolenom. Odtod skrivenčena hoja. Zelo, zelo spreten operater bi utegnil to popraviti.

Splošno počutje: Seveda vpliva bolno stanje nog na celotni organizem, posebej na živčni sistem. Toda kot mi je deklica pravila, je na nogah mnogo boljše nego je bila pred leti. Tako tudi glede splošnega počutja. To meče luč v negotovo prihodnost. Sedaj že več let dosti dobro rabi noge, ni posebnega povoda za bojazen, da bi se živčna razrvanost do usodne mere pojavila. Treba pa je dekletu prilično mirnega življenja, gibanja na zraku, v vodi in na solncu, zlasti pa reda, vztrajnosti in krepke volje. Če ji morete te pogoje oskrbeti, oziroma pripomoči ji do teh lastnosti, je po mojem mnenju izven vsake neposredne nevarnosti. Zato tudi sodim, da zavoljo teh slabosti ni treba opuščati misli na nadaljnje izobraževanje.« (Dalje prih.)

★

OPOZORILO! Vigred št. 8 bomo ustavili vsem onim, ki nam za leto 1929 niso poslali še nikake naročnine. — Uredništvo in uprava Vigredi.

F.:

Oče.

*Ves sajast in truden se je vrnil oče od dela,
v očeh mu je žalost ležala in na licu bolesi,
pobožal hčerko je, ki je pred bajto na pragu sedela,
ko pa v izbo je stopil — skrčil je pest.*

*V vsakem kotu par svetlih oči,
v vsakem kotu par drobcenih rok,
na postelji žena vsa brez moči —
pa bi ne skrčil težkih pesti?*

*Srdito in besno v njem je zaplalo,
zaklel je in s težko roko ob mizo udaril,
da je po bajti plaho in bolno zaječalo,
kot da med zapuščenimi zidi veter bi šaril.*

*Takrat je na roki začutil topel dih,
najmlajše je zaplakalo in se k njemu splazilo,
on pa je naenkrat postal ves tih,
k ženi je stopil in jo pogladil po licih.*

*Potem pa vseh petero krog sebe je zbral
in jim pravljico pravil o sijaju in sreči,
da je v drobnih srčecih vsak dih zastal
in so zasnuli vsi po zlatem solncu koprneči.*

Poravnajte naročnino!

Žena kot gospodinja.

Skozi vsa tisočletja lahko ob razvoju dela in kulture zasledujemo močni vpliv žene in kako se je v delu in izkušnjah, z ljubeznijo do družine in rodne grude dvignila do pomembnega stališča, ki ga ima danes v človeški družbi. Vsaka izprememba v zgodovini prošlosti postavlja ženo v drugačno luč; vsaka pa dokazuje, kako je žena zmožna prilagoditi se vsakršni možnosti v življenju, kako je darovita in iznajdljiva in kako močna in krepka je. Seveda se pokaže v raznih zgodovinskih dobah tudi marsikatera senčna stran na ženskem značaju, čemur pa se me v sedanji dobi nikakor ne smemo čuditi. Saj je bila žena v prejšnjih časih

Razstava 10 tedenskega kmet.-gospodinjkega tečaja v Višnji gori.

povsem prepuščena sama sebi, kako naj se razvija in vživi v svoj življenjski krog. Njene pravice in dolžnosti so bile starodavne navade, katerim se je brez odpora uklonila.

Snov, ki jo je prva in najzgodnejša doba človeškega rodu obdelavala, pa je ostala, četudi v drugačni obliki. Rastla je s časom in se je razširjala ter poglobljala. Prav tako pa je rastle tudi pomen hiše in doma, na katerega pragu je prenehalo moško delo, v katerega notranjosti pa se je kupičilo: najprej lovski plen, potem izdelki in pridelki domače grude, pozneje pa zakladi kulture, umetnosti, izobrazbe in književnosti.

Ločitev in delitev dela: mož zunaj, žena doma, je dala tudi delu svoje značilnosti. Četudi vidimo v zgodovini, da se razvoj kulture dviga in pada ter valovi iz dobe v dobo, vendar se pri tem ni prav nič izgubilo.

Tako vidimo v sedanji dobi ljudi kot rezultat preteklosti. Navade in pravice so oblikovali prav po svojih izkušnjah.

Za nas žene je stališče in ocena žene najvažnejši predmet razmotrivanja.

Korenike naše ženske narave so: materinstvo, požrtvovalnost, marljivost, skrb, vedna pripravljenost za pomoč. Počasi se je razcvitala ljubezen in spošto-

vanje, ki je zorela v sad, toda vse iz teh lastnosti, ki so temelj za naše delo bodisi v družini, bodisi v javnosti.

Šele pozno (in morebiti še danes ne povsod) se je žena zavedla, da delo, ki ga opravlja doma, med štirimi stenami, ne ostane skrito in zaprto doma. Njegov pomen je vsesplošen in socialen. Družina je celica človeštva, dom je torišče javnega življenja; torej je delo za družino in dom delo za človeštvo in javno življenje sploh. Zato je omalovaževanje tega dela skrajno krivično.

Umevno pa je, da žena, ki se zaveda tega svojega dela za splošnost, želi in hoče to delo vršiti kar najbolje, najuspešneje, najracionalneje. Zato je že izza davna gledala po večji, globlji in popolnejši izobrazbi v tej smeri ter se je je oprijela, kjerkoli ji je bila dostopna.

Desettedenski kmet.-gospodinjski tečaj v St. Pavlu pri Preboldu.

Bila je tudi neka doba, ko je ženstvo, ne samo naše, ampak tudi ono drugod, mislilo, da je glavno delo žene v domu gospodinjstvo samo v smislu kuhanja. Bila je to doba, ki je producirala zgolj kuharske knjige s kuharskimi recepti. V tej dobi je nastala tudi banalna prislovica: »Ljubezen gre skozi želodec.« Toda žena, gospodinja, mati, pa tudi vsakdo drugi je lahko spoznal, da samo dobra kuharica še ni dobra gospodinja. Mnogo drugega je treba še znati poleg kuhanja in tudi kuhanje samo zahteva še marsikatero znanje in marsikatero spretnost.

Zato so ona leta, ki so za gospodinjsko izobrazbo kot višek priporočala samo kuhanje in je marsikatero dekle, ki se je pripravljalo za možitev, šlo za nekaj mescev »v hotel«, da se nauči kuhanja, nekako poplitvila žensko izobrazbo. Hvala Bogu, da to ni trajalo dolgo!

Že po nekaterih letih se je moralo to zgolj mehanično in samo zunanje delo umakniti temeljitejšemu razmišljajočemu ženskemu delu. Saj je tisto zgolj zunanje in na zunanost preračunjeno delo moralo presedati vsakteri, količkaj globlje misleči ženi. Ljubezen do svojcev in doma ji je sama narekovala, da je treba več in drugačnega dela. Zato ni čuda, da se je žena sama odločila za preokret v svoji gospodinjski izobrazbi. Stare matere, ki so svojčas živele samo domu, so z zado-

voljstvom opazile ta preokret pri svojih hčerah in sinahah. In četudi ni prišlo več do stare konservativnosti v slovenskih domovih, smisel za domačnost je vnovič oživela, smisel za ono pristnost slovenske hiše, ki jo je hotel vpliv mesta povsem izpodriniti.

Bili pa so naši domači zavodi in redovne hiše, ki so prvi slovenskemu ženstvu v tej smeri nudili svojo pomoč. Na pobudo naše deželne oblasti so se po ženskih samostanih poleg drugih šol za dekleta ustanovile tudi gospodinjske šole, kjer so se izobraževale kmetске hčere v vzorne gospodinje. Ne samo kuhanje, ampak celotno gospodinjsko delo, ki mu mora biti mati-gospodinja kos, se je tu temeljito proučevalo in praktično vežbalo.

Toda dostop v gospodinjske šole je mogoč le maloštevilnim kmetским hčeram, ker je zaradi oddaljenosti od doma in mnogoterih potrebščin za šolanje precej drag. Zato se je skušalo na razne načine temu odpomoči in na lažje dostopen način nuditi kmetским dekletom gospodinjsko izobrazbo. Nastala je v okrilju bivših deželnih odborov za Kranjsko in Štajersko naprava potujočih gospodinjskih tečajev. Le-ti so se vršili po vaseh in večjih krajih po 10 tednov. Toda želje po gospodinjski izobrazbi so se tako zelo množile, da ni bil mogoče od imenovane strani vsem ustreči. Zato so to delo privzele tudi razne ženske organizacije v svoj delovni program.

Vsekakor pa je bila za naša ženska društva to težka naloga. Saj imajo ženske organizacije pri nas šele kratko življensko dobo za seboj. Manjkajo jim tudi gmotna sredstva in drugi pripomočki za izvrševanje najvažnejše panoge ženskega izobraževalnega dela. Priznana vztrajnost, požrtvovalnost in težnja slovenskega ženstva, svojo izobrazbo kar najbolj izpopolniti, pa je premagala vse ovire, ki so otežkočale to delo. Danes vidimo, da »privatni« kmetijsko-gospodinjski tečaji za državnimi in samoupravnimi nič ne zaostajajo in so prav tako priljubljeni.

Največ intenzivnosti je pri tem delu pokazala Slov. orliška zveza, ki ima svoj sedež v Ljubljani. V zadnjih petih letih je priredila po Sloveniji nad 30 desettedenskih kmetijsko-gospodinjskih tečajev. Vsem prošnjam pa seveda ni mogla ustreči.

Omenjena zveza nam je dala na razpolago tudi načrt in urnik, po katerem se vrši pouk v tečajih, ki jih zveza prireja. Iz načrta in urnika je razvidno, da je delo v tečaju razdeljeno smotrno, in da so na dnevnem redu predavanja, v katerih se dajejo tečajnicam smernice za najvažnejšega izmed vseh poklicev žene, t. j. za poklic žene-gospodinje. Obravnava se vzgojeslovje, lepo vedenje, zdravstvo, državoznanstvo, živiloznanstvo, gospodinjstvo, spisje, računstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo in mlekarstvo. V tečaju je 16 gojenk, ki so uvrščene v dve skupini. Pouk se vrši od 8 zjutraj do 5 popoldne. Praktični del pouka se vrši dopoldne, teoretični pa popoldne. Tečajnice imajo hrano v tečaju. Ročna dela izdelujejo za lastno uporabo. Za podeželska dekleta prireja zveza celodnevne kmetijsko-gospodinjske tečaje. V mestih in industrijskih krajih pa na željo tudi samo večerne kuharske tečaje.

Kljub temu, da se je naprava potujočih kmetijsko-gospodinjskih tečajev zelo priljubila, so vendar še kraji, kjer se ni vršil še noben tak tečaj, niti privatni niti oblastni. Krivda je v tem, da ni nikogar, ki bi dal pobudo za to, ali pa strah pred »ogromnimi« stroški, ki da jih povzroči tak tečaj. V nekaterih krajih bi pa tečaj radi imeli, pa jim manjkajo primerni prostori. — Bojazen glede stroškov je brez podlage. Saj znašajo celotni stroški pri 10 tedenskem tečaju s 16 gojenkami za eno tečajnico komaj okoli 600 Din. Tečajnica pa, ki ima doma razna živila, pa plača večji del te vsote z donañanjem živil. Če pa dobi tečaj od oblastnega odbora, občne ali kakega denarnega zavoda denarno podporo, se stroški znatno znižajo.

Pobuda za gospodinjsko izobrazbo mora priti iz družin, dati pa jo morajo tudi drugi merodajni faktorji. Saj je današnjemu času odgovarjajoča gospodinjska izobrazba naših žen in deklet za prosvetno, gospodarsko in zdravstveno povzdigo

našega naroda največjega pomena. Doseči moramo, da se vsakemu dekletu, brez ozira na to, ali bo postala samostojna gospodinja ali ne, omogoči obisk 10 teden-skega kmetijsko-gospodinjskega tečaja. Ako tega ne zmore sama oziroma njeni roditelji, naj to omogoči občina ali država.

Kaj naj store v kraju, kjer bi radi imeli kmetijsko-gospodinjski tečaj? Ako se prijavi za tečaj potrebno število deklet in so na razpolago primerni prostori (kuhinja, šivalnica ter soba za voditeljico), naj kaka ugledna oseba dotičnega kraja, n. pr. duhovnik, učitelj, ali prosvetno društvo, orliški krožek, Mar. družba to sporoči Slov. orliški zvezi, ki bo nato določila pričetek tečaja.

Paola M.:

O ženski časti.

Praviš: Ta ali oni je oblatil mojo čast. Toda ni res, da bi ta ali oni sam nosil krivdo. Ti sama, sestra, si poteptala svojo čast, preden ti je bila odzeta.

S kritičnim pogledom mož takoj presodi če, in v koliko se sme dotakniti ženske časti.

Tvoja roka vodi moža pri občevanju s teboj, najsibo v zakonu ali v poklicnem življenju.

Najpečja sovražnika tvoje časti sta površnost in brezmiselnost, s katerima slediš hrupnim nasladam in modnim norostim časa.

Edino, kar poseduje dekle ali žena kot nedotakljivo, je njena čast — dokler je sama ne zavrže.

Ti sama, moraš braniti in čuvati svojo čast, kajti tega ne more opraviti nihče mesto tebe.

*Ženska čast je tako fino stkana, da jo more raniti najmanjša nepremišljenost. Ženska čast pa je tudi tako velika in močna, da vzbuja njena čistost spoš-
stovanje.*

Ako si iz svojega življenja odstranila poslednjo zavoro, ki navaja k spoštovanju, nisi več upravičena pritoževati se radi brezobzirnosti ljudi proti tebi.

Sestra, ne pozabi, da čutijo ljudje pred žensko častjo spoštovanje, četudi jo morda zasmehujejo. Tudi najbolj ničev človek ima dušo, ki včasih zahrepeni (morda le nezavedno) po tisti lepi, čisti, da, sveti ljubezni matere, sestre oziroma žene.

Bog bo nekoč zahteval tvojo čast nazaj. Kako ti bo, ako boš stala s praznimi rokami pred njim? A blagor ti, če si svojo čast obvarovala in z zvestobo pomagala k zmagi še drugim.

Francka:

Nedeljski zvonovi.

Nedeljski zvonovi imajo poseben, lasten, čudesen zvok in odmev. Ali pa spadaš morda ti med one, ki jih nočejo več slišati in umeti? Tedaj bi hotela iti v prvem nedeljskem jutru s teboj venkaj in iskati s teboj blaženosten božji dan.

Pridi, idiva mimo mirno se zibajočega žitnega polja! Klasje se upogiba v nedeljski pozdrav.

Idiva črez cvetočo livado v nedeljsko tih gozd! Glej skromno cvetico ob tvoji nogi — kako je okrašena in odičena, polna nedeljskega diha in nedeljskega vonja.

In solnčen svit, ali ni danes še svetlejši, zlatejši — oj nedeljsko solnce!

Čuj! Tako svečano done zvonovi; tako praznično in srce povzdigujoče...
Nedeljski zvonovi!

Ozri se okrog! Ne vidiš jasnejših obrazov, polnih nedeljske radosti in nedeljskega sijaja?

In nisi tudi ti sama postala otrok tega svečanega dne, svetložarkih oči in nedeljskoradostnega srca?...

O, srečna, blaženosti polna nedelja! — — —

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Rdeča vrtnica T. Danes naj Ti odgovorim kar na dvoje pismem, ki sta seveda različnih datumov, a po vsebini povsem enaki. Ne vem, naj Te li blagrujem radi Tvojih nadzemskih sladkosti? Priznati moram, da nikdar in nikoli nisem plavala v takih duhovnih nasladah, kot jih Ti opisuješ, pa vendar sem srečna, zelo srečna v — delu za druge. Tudi si nisem nikoli upala ustvariti takega razmerja do Boga, kakor ga opisuješ Ti in se mi zdi bolj primerno za razmerje človeka do človeka. Oprosti, ako izrazim svoje mnenje, da imaš morebiti to čuvstvovanje nabrano iz raznih nabožnih knjig in prikrojeno potem zase. Zelo zelo Ti svetujem, da se mnogo udeležuješ pri društvih in družbah, ki jih omenjaš, da imaš tudi zunanjšega dela in ne samo duševnega in duhovnega razglabljanja. Tolaži me dejstvo, da imaš duhovnega voditelja; ta že vé, kaj je zate prav. Le drži se njegovih navodil! — Osebnno prav res ne morem sprejeti nobene mojih deklet, ker imam zelo mnogo dela v svojem poklicu in vsako uro preračuneno; zato oprosti, da tudi Tebe ne sprejemam. — Slišim, da se v Tvoji bližini ustanavlja orliški krožek in Ti priporočam, da se s sestrsko ljubeznijo zavzameš zanj in pridno sodeluješ! Bog s Teboj!

Majda. Dobrodošla tu pri nas! Tudi takih, ki žive resno žensko in materinsko življenje, kaj nujno rabimo v našem koticu, ne v mojo korist, ampak v korist onim mnogim, ki se zatekajo k meni po nasvet, navodilo, pomoč, česar pa jim morem dati, žal, v tako pičli meri. Prav, da si prišla! Seveda se zelo zanimam za vse Tvoje zadeve in rada, zelo rada sem Ti prijateljica. Iskreno Ti prožim roko in Tvojima malčkoma in Tvojemu možu, ker želim biti prijateljica celi Tvoji družinici, Tebi pa najbolj. Seveda sem Ti vedno na razpolago, da se o vsem pomeniva, kar je aktualnega za sedanjí čas in vsak dan. Gotovo, da je služkinja prav zelo aktualna stvar. Kaj, ko bi se v tej zadevi obrnila na svoje bivše učiteljice, ki pogosto dobre priporočila od mater takih deklet, ki iščejo službe. Tudi gospodinjske šole bi Ti mogle v tem pomagati. Poskusi! — Kakor slišim, ima »Vigred«, ki se misli s prihodnjim letom razširiti, v načrtu vse Tvoje želje. Nemških ženskih listov je prav mnogo, vendar se pri Nemcih, ki so velik narod, ženstvo specializira v svojih zahtevah po raznih listih in bi morala, da zadovoljš nešetitem zahtevam, naročiti kar tri, štiri ženske liste. Za gospodinjstvo (najmodernejšje) je »Die neue Hauswirtschaft«, zaloga Thiennemann, Stuttgart, za žensko gibanje in modo »Frau u. Gegenwart vereinigt mit Frauenkleidung und Frauenkultur«, zaloga Braun, Karlsruhe, za modo in gospodinjstvo je zelo

razširjena »Die deutsche Hausfrau« židovske tvrdke Ullstein; katoliški ženski listi so: »Monika«, zaloga Auer, Donauwörth, Elisabethblatt«, zaloga Preßverein, Linz, »Frauenland«, zaloga Kath. Frauenbund, Köln, Roonstraße. Zadnje tri Ti priporočam. Morda si za eno leto naročiš za poskušnjo enega, drugo drugega, potem pa ostaneš pri tistem, ki Ti bo najbolj ustrejal. Vse te liste ima naročene tudi naše uredništvo; če prideš kaj v Ljubljano, si jih lahko ogledaš. Seveda se moraš prej javiti urednici, da Ti jih dá iz knjižnice. — Kolikor sem mogla, sem Ti svetovala. Prihajaj pa pogosto, da porazgovoriva še druge zadeve, ki jih omenjaš! Lep pozdrav!

Slavček. Prav, slavček, da si pripel tudi k nam! Le kmalu zopet pridi, da vse poveš, kakor obetaš!

Maruška. Tudi od Tebe sta prišli kar dve pismi; seveda, ko je pa zadnjič zmanjkalo prostora in Tvoje pismo ni prišlo do odgovora, zdaj je prišlo pa že drugo. — Le nikar ne misli, da so mi dekleta draga zato, ker so vesela in me zabavajo. To pa najmanj; saj nisem zato tukaj, da bi iskala zabave, ampak da se razgovorjam z Vami in pomagam, če kateri morem. Zato tudi nikoli nisem na nobeno huda; zakaj neki, ko pa vsaka pride s svojimi manjšimi in večjimi krizi in težavami, ki naj ji jih pomagam nositi. Saj nobena ne pride zato, da bi se jezila nad njo. In četudi katera piše, naj jo pošteno okregam, mi pa že zna na poseben način izviti samo dobre besede. — Da se Tvoje zdravje za trajno ne izboljša, me pa res prav nič ne veseli. Hvala Bogu pa, da se Te bolezen hujše ni podstopila! Zdaj imamo dovolj solca, le pridno ga rabi! Morebiti se Ti pa potem le posreči, da prideš do cilja. Marsikateri se je že tako posrečilo: najprej je šla služiti, potem je pa kar tam ostala; pred kratkim ena tu v Ljubljani. Morebiti bi se pa enkrat pismeno obrnila na kakšen zavod? — V majniškem pismu si pa zopet tako lepo opisala domačo vas, ki se je kakor nevesta oblekla v cvetno obleko. Za drugo leto, če bova še živi, se Ti pa kar priporočam za šmarnice! — Torej tako blizu si bila pri sprejemu g. knezoškofa? Si pa res imenitna oseba! Le kmalu zopet piši!

Solnčnica, bolje anonimna dopisovalka iz M., ker ima to ime že ena. Kakor drugim, je seveda tudi Tebi prost vstop v naš kotic. Zastonj pa sem iskala v Tvojem pismu »dvo-mov, ki mi jih hočeš predložiti.« kakor praviš. Nikjer jih ni, ker si dobro preračunala, kako boš postavljala besede, da boš dovolj jasno povedala. Samohvala, da imaš dobro razvit čut dušebrižništva, je odveč. To ni dušebrižništvo, to je pikolovstvo. Pišeš o stvarih, ki Te zaradi Tvoje starosti ne brigajo več, ter jih povsem napačno pojmuješ. Ali naj se gremo slepe miši? Ali ni bolje povedati stvar tako, kakor ji je pravo ime in ji pogledati naravnost v lice, kot pa skrivati in hliniti se in za to skrivalnico in hlimbo pustiti domišljiji prosto pot, da se izživlja?

Ljudje, ki povsod vidijo same smrtno grehe, trpe na duševni bolesti in so vsega pomilovanja in sočutja vredni. — Na anonimna pisma se naše uredništvo kakor nobeno drugo ne ozira; zato sem ga vrgla v koš. Junjski pozdrav!

Pustiti nade, to boli. Zopet in zopet sem morala čitati Tvoje pismo in prav verno sem se morala truditi, da bi našla v besedah, ki jih omenjaš iz onega pisma, kakršnokoli pikrost, ki si jo Ti občutila. Oseba, ki je ono pismo pisala, je morala pač Tebe in Tvoje razmere dovolj dobro poznati, da je napisala prav tiste besede. In že to, da so na Tebe napravile tako porazen vtis, je dokaz, da je ona oseba označila čisto prav Tvoje razpoloženje. Vidiš, draga, če bi bila Ti sama trdna in neomajna, bi nobena beseda in naj jo izreče kdorkoli, ne mogla omajati Tvojega sklepa. Ker pa je bilo prvo, mora biti tudi drugo, t. j. zastaviti moraš plug na novo in orati v drugo smer, verno, zvesto in vztrajno, ker Te pač Bog hoče imeti drugje. In pa prav nič gledati nazaj in prav nič se naslanjati na spominskih preteklosti, ampak z vso vnemo delati za svoje novo zvanje. Kaj misliš, da se nisi mogla zmotiti v svojem načrtu? In če Te nekdo prav tik pred odločitvijo zdrami in Te postavi na realna tla, potem pa še misliš, da Ti je storil krivico? — Ze to, da si si slikala bodočnost vso solnčno in ožarjeno od sreče, se mi zdi, bi bilo dovolj vzroka za dvom o resničnosti Tvojega poklica, ki bi z ničemer ne bila v njem prosto razpolagala. — Iz tega mojega mnenja, za katero si me pa prosila, vidiš tudi, kako mislim glede Tvoje mrznje. — Nikakor pa nočem trdit, da je to lahko, kar moraš brezpogojno storiti, ne, težko je, silno težko in zato potrebuješ mnogo pomoči od zgoraj. Bog Ti je daj in Mamica nebeška!

Otrok božji (saj to smo vsi). Seveda smo, pa prav nič ne maram nabožnih psevdonimov, kar sem že parkrat omenila; zato si za drugič izberi le kako drugo ime! — Tvoje pismo, ki si ga pisala 21. aprila, oddala pa 5. maja, je seveda prišlo šele 7. maja meni v roke; zato zakasnitev v odgovoru. — Ako si si sama prostovoljno naložila križ, ki ga, kakor je videti, voljno prenašaš — da teko včasih solze, je čisto človeško — se mi zdi, da bo tudi poklic pravi, h kateremu hodiš po tej poti. Bog ti daj vztrajnosti do konca! Vse svoje varovanke pri vsaki sv. maši izročam Bogu; torej si tudi Ti med njimi. Sporoči mi, kako bo, ko prestaneš še zadnje mesece! Bog!

Zaklad življenja. Med tem časom si že našla odgovor na prvo pismo. Veš, pri nas gre vse bolj počasi, ker tiskamo »Vigred« samo enkrat na mesec. Lahko si se pa tudi prepričala, da mi ne pišejo samo zaljubljena dekleta, kakor Ti praviš, ampak dekleta z različnimi željami in potrebami. In če je včasih več odgovorov za dekleta, ki si iščejo sveta v srčnih zadevah, ne morem pomagati. Tudi te zadeve rabijo pametnega in temeljitega razgovora, ker se navadno na nje zida bodoč-

nost poznih rodov. — Seveda pa Ti ni treba prav nič skrbeti, če smeš k nam. Ti samo pogosto prihajaj, da se bolje spoznava! Ali mi hočeš prihodnjic zaupati, kaj študiraš? Ne iz radovednosti, ampak zato vprašam, da Ti lažje svetujem. Da se Ti je zadnjic pripetila taka neprilika, je pa res sitno; pa upam, da je že zopet vse v redu. Kmalu zopet piši, da vem, kakšnih nasvetov si želiš! Lep pozdrav!

Pavli M. Seveda smeš priti k nam! Pa kmalu!

Solnčnica. Prav lepa hvala za sliko! Zdaj Te vsaj po sliki poznam. Prav, da držite skupaj in prav iskreno želim, da bi nikoli od katerekoli, kar Vas je na sliki, izvedela kaj takega, kar zadnje čase pripovedujejo iz Tvoje okolice. Obeka ne naredi človeka; vendar je človek, ki se odloči nositi ta ali oni kroj, zaznamovan in mora delati kroju (in organizaciji) čast. — Da se dekleta ne zanimajo za knjige, se čudim. Zlasti izven doma mora biti dobra knjiga človeku zvesta prijateljica. — Oglasi se še kaj, da vem, kako se Ti godi! Pozdrav!

Zinka. Nič nisi odgovorila na moje zadnje vprašanje? Zakaj si tako redkobesedna? Hvala za voščila. Bog živi!

Polončka. Imaš lep de'okrog doma in če še tudi nisi popolnoma zdrava, je bolje, da ostaneš doma. — Vsak človek si išče sorodne duše, ki mu je v težkih urah življenja opora; zato ni prav nič čudnega in tudi ne nepravilnega, kar mi pišeš. Če nam je tista oseba poleg tega še v lep zgled, je tembolj pravilno, če se je oklenemo. V tem oziru si lahko brez skrbi! Piši mi pa še kaj, kaj n. pr. delaš v prostem času, če hodiš v kako društvo, kaj čitaš i. t. d. Vse take stvari me vedno zanimajo. Do prihodnjic lep pozdrav!

Skrita — nepoznana. Prav nič me nisi nadlegovala, saj sem zato tu, da pomagam, kjer morem. Če si pa dobila sedaj boljše vodstvo, kot bi bilo moje, pa seveda rada odstopim, ker je za Tebe bolje tako. Kadarkoli pa bi česa potrebovala, lahko zopet prideš. Bog živi!

Draga. Z zanimanjem in sočutjem sem prečitala Tvojo obširno izpoved. Težka je bila Tvoja preteklost in nevesela Tvoja sedanjost. Upajava, da bo prihodnost jasnejša. Ničesar ne rečeš, kaj nameravaš; mislim pa, da tako ne boš ostala, kakor si. Zato mi moraš prav kmalu pisati, kaj nameravaš, da se bova potem dodobra razgovorili o vsem, da Te — po človeško računano — ne zajame vnovič prevara. Ne boj se, ne izdam Te! Ze zdaj, preden vem, kaj nameravaš, mislim na Tvojo zadevo in Ti želim pomagati, kolikor največ morem. Bog Te čuvaj!

Rešujoča. Vse, kar si doslej storila, je bilo prav in je Tvoja skrb za duše hvalevredna. Pripomniti pa moram, da Tvoja odgovornost ne sega tako daleč in Ti ni treba delati si vesti, če se Tvoje svarjenje ne prime. Tudi ne bo napačno, če nekoliko popustiš v skrbi, potem ko si obojestransko še enkrat ljubez-

nivo povedala svoje pomisleke o zadevi. — Upam, da te nisem izdala. — Ali tudi pri krožku de'uješ? Tam imaš tudi lepo priliko za koristno delo. Bog!

ROŽNI DOM

Francka G.:

O počitnicah.

V Rožnem domu sije solnce... Toda, čemu omenjam kaj takega!

Pa sta mamica in ateč ves mesec rožnik sanjala in računala, kdaj se začno počitnice; pa je Stana v zadnjih štirinajstih dnevih tolikokrat pošiljala pozdrave in naročilo: »Bratci in sestrice, na skorajšnje svidenje!«

Sedaj so doma. In je vrt poln vrišča in vpitja in po sobah odmeva dekliška pesem in smeh. Mamica pa ni nič nervozna in nič ne opominja k miru in pokoju. Saj se je zveselila svoje dece kakor lastovičk, katere so spomladi priletele z juga in poiskale stara gnezda. In zdi se ji, da bo sedaj vedna pomlad in da nikdar ne bo nehalo sijati solnce.

Čudno privlačno moč ima gnezdo, kateremu pravimo dom. Po vsem svetu romajo naši bratje in sestre; ponosni in pódjetni so in svet bi upali dvigniti s tečajev. Kadar pa se izjalovijo njihovi načrti, so tako majhni in nebogljani in se ne utolažijo, dokler ne potožijo mamici v Rožnem domu svojega gorja. V mladostnem navdušenju bi radi iztrebili s sveta gorje: da bi ne bilo nikjer sovraštva in prepira, da bi nikjer ne krvavele skrivne rane, da bi se posušile vse solze. Kadar pa dožive kaj posebnega lepega ali se jim uresničuje njihove želje, tedaj ne povedo tega bratcem in sestram med svetom, ampak jim je prva misel: domov v Rožni dom sporočimo, da bodo še doma veseli.

Ne rečem, da je naš Rožni dom najtepsi. Pa se ga zato otroci ne sramujejo, ampak ga ljubijo še z močnejšo ljubeznijo. Zinka, na primer, ima bogate in izobražene tovarišice, katere večkrat obiskuje na njihovih stanovanjih. Vsak tak obisk porabi Zinka za to, da pridobi kaj lepega za svoj rodni dom. Nekje se zveseli lepih šopkov in cvetic, drugod so ji

všeč ročna dela, s katerimi je okrašeno stanovanje. Pa se pri prvi prijateljici skrivoma čudi, ko tako okusno pripravi popoldansko malico in spet drugje skuša posnemati znanko, katera tako neprisiljeno in fino zna nastopati v družbi.

Vse leto Zinka zbira in se uči, da more potem pripraviti mamici v Rožnem domu mnogo veselja. Zato pa tudi hoče v počitnicah preurediti vso hišo. Pohišstvo hoče imeti postavljeno drugače, kakor je stalo dosedaj; niti slike ji niso obešene po volji. Ona sama skrbi, da so po mizah in mizicah vedno okusno sestavljeni šopki. Tudi cvetice po oknih so ob poletnih mesecih v Zinkini oskrbi. — Ker je Zinka deset mesecev na leto izven doma, je mamina posebna ljubljena. Zato ji rada dovoli, da pripravi kakšno novo jed, kakor je videla v mestu ali kakor se je naučila po »Vigrednih« receptih. In ker Zinka vedno skrbi, da je tudi miza lepo pogrnjena in ker vse jedi pridejo okusno pripravljene na mizo, se vsi prebivalci Rožnega doma vesele onih dni, ko je za kuharico Zinka.

Sama majhna, drobna opravila so, s katerim se Zinka prav za prav kratkočasi o počitnicah. Mamici pa vendar prihrani mnogo korakov in mnogo opravil. Sama pa se igraje pripravlja na čas, ko bo samostojna gospodinja.

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Zelenjad. Pod tem naslovom smo v zadnji »Vigredi« videli, kak pomen pripisujejo zdravniki rastlinski hrani, zlasti zelenjadi, od katere moremo več vrst uživati sirovo. V naslednjem pa podajemo našim gospodinjam nekaj navodil, kako pripravljamo zelenjad, da ji ohranimo okus in da ne izgubi sestavin, ki so nam za ohranitev zdravja neobhodno potrebne. Pri tem se bomo ozirali na znanstvene ugotovitve in izkušnje.

Zelenjad, ki jo mislimo pripraviti kot samostojno jed ali kot dodatek k drugim jedem, ne sme biti premlada in ne prestara; pa tudi ne zvenela ali celo nagnita. Zelenjad otrebimo tik pred uporabo. Paziti je, da se ne odstranijo listi in stebelca, ki so še dobra in užitna. Nobena gospodinja se naj ne izgovarja: sedaj v poletnih mesecih, ko je zelenjadi v izobilju, ni treba tako paziti. Lastnosti »varčnosti« taka gospodinja ne pozna! Ako imaš zelenjadi več kot za lastno porabo,

jo postavi na trg, izkupiček Ti bo v gospodinjstvu gotovo prav prišel.

Ko zelenjad zberemo ali otrebimo, jo operemo. Za vse vrste zelenjadi je važno, da je ne pustimo stati v vodi, ker bi zelo izgubila na okusu in hranilni vrednosti. Ako je zvenela, jo operemo do čistega eno uro prej, ko jo rabimo in postavimo po možnosti na hladen prostor. Oprana se bo v tem času lepo osvežila.

Ko zelenjad kuhamo, je paziti zlasti na sledeče: Denemo jo vedno v vrečo, slano vodo. Vode naj bo v loncu le toliko, kolikor je za pripravo tiste jedi potrebno. Kuhamo jo v odkritem loncu in le toliko časa, da se vlakna dovolj zmehčajo, ostati pa mora zelenjad lepo zelena, n. pr. špinaca, kolerabca, grah. Če jo kuhamo predolgo, postane rjava, kar ne prija očem, izgubi pa tudi okus. — Vse važne snovi, ki jih ima zelenjad, preidejo pri kuhanju v vodo. Zato ne odlijemo vode, v kateri se je kuhala zelenjad, nikoli proč. Če je vode več, kakor je za pripravo jedi same potrebno, zalijemo z njo kako drugo jed. Okus vsake jedi se s tem izboljša.

Vobče potrebuje zelenjad precej zabele. Zaradi lažje prebave ji dodajamo tudi moko, jajca in smetano. Zlasti moko pridevamo skoraj vsaki zelenjadi, katero kuhamo, in sicer kot prežganje ali kot navaden podmet (moka, vmešana v mrzlo vodo). Znano pa je, da prežganje odvzame zelenjadi prijetno dražeč okus. Ako jo zalijemo s podmetom ali potreso z moko, okus nič ne trpi.

Kakor za vsako jed, je za jed, pripravljeno iz zelenjadi, še posebno važno, da je ne pustimo stati in damo vročo na mizo.

Nekatero vrste zelenjadi pa uživamo tudi sirove. Najbolj priljubljena je brez dvoma solata. Kdo bi jo v vročem poletnem času mogel pogrešati! Zelene solate — kakor znano, so tudi še druge solate: krompirjeva, fižolova, zelnata itd. — je več vrst. Največ pridelujejo naše gospodinje glavnatne solate, ki je tudi najboljša. Poznamo pa še berivko, endivijo, motovilec, radič ali potrošnik, regrat, ki ga ponekod goje kakor radič.

Vseh vrst zelena solata je najbolj okusna in tudi najbolj zdrava, če jo zabelimo z rastlinsko maščobo, t. j. z oljem. Živalska maščoba ji odvzame prijeten, poživiljajoč duh in okus.

Dobro solato pripraviti pa ni tako enostavno. Ko solato otrebimo, jo takoj operemo; pri tem je ne smemo zdrobiti ali zmečkati. Sol, česenj, kis in olje ji primešamo tik preden jo damo na mizo. Skopariti pa zlasti z oljem ne smemo.

Tudi kumare so zelo priljubljene, čeprav niso kdove kako zdrava jed. Težko prebavljive so predvsem zaradi tega, ker se jim z močnim soljenjem in izžemanjem odvzame ves sok.

Za drugo zelenjad se pa naše gospodinje premalo zanimajo, kar je obžalovati ne samo z zdravstvenega, marveč tudi z gospodarskega stališča. Špinaco, kolerabce, peso, red-

kev, karfijolo, špargelj komaj da poznajo. In vendar bi vse to lahko pridelale na srednjevelikem vrtu. Večina gospodinj pa gleda na to, da pridelata na vrtu nekaj poletne solate (za endivijo in motovilec se že ne zmeni), kumar, par grmov graha, še nekaj koreninik peteršilja, pa smo pri kraju. Seveda v taki hiši tudi v hrani ni nobene izpremembe in je dan za dnem eno in isto. Neizogibne posledice so bolezni in nezadovoljnost v družini.

Kuhinjski recepti.

Črešnje z žemljami. En dan stare žemlje zreži na tanke rezine. V mleku raztepi 1 jajce, 2—3 žlice kisle smetane, žlico sladkorja, malo cimeta in drobno zrezane limonine lupine. V to tekočino pomakaj žemeljne rezine in jih polagaj v namazano kozico. Ko je dno pokrito z žemelnimi rezinami, deni vrh žemelj vrsto lepih črešenj s koščicami vred, vrhu črešenj zopet žemeljne rezine in tako naprej, dokler ni posoda polna. Po vrhu lahko vlijesh še par žlic kisle smetane, nakar peci dobre pol ure.

Karfijola v smetanovi omaki. Karfijoli odreži kocen in liste, cvet pa naj ostane cel ter ga skuhaj v slani vodi. Z vode vzemi cvet z lopatico in ga deni na krožnik tako, da ostane cvet čisto cel. Na masti zarumeni 1—2 žlici moke in zalij to prežganje z vodo, v kateri se je kahal karfijolni cvet. Prideni 3 žlice kisle smetane in pusti, da malo prevre, nakar vlij na karfijolni cvet. Po vrhu potresi cvet še z ocvrtimi kruhovimi drobtinami.

Nadevana kumara kot solata. Lepo zeleno, bolj debelo, a ne pre dolgo kumaro olupi. Naredi v kumaro tako veliko vdolbino, da iztrebiš, kar je mehkega. Temu, kar si iztrebila, prideni drobno zrezane čebule in česna, na koleščke zrezan paradižnik, malo soli in popra, olje in kis; vse skupaj dobro zmešaj in napolni s tem nadevom izdolbeno kumaro ter jo s koščkom, ki si ga prej izrezala, zamaši. Preden jo daš na mizo, jo zreži na koleščke, ki pa morajo ostati skupaj, da izgleda kumara kakor cela.

Solatna omaka. Lepa glavnatna solata ima precej debele kocene, iz katerih se pripravi prav okusna omaka. Kocene olupi, zreži na drobne kocke in jih kuhaj do mehkega v slani vodi. V kozici zarumeni 2 žlici moke, zelenega peteršilja in zalij to s solatnimi koceni in z vodo, v kateri so se kuhali. Prideni žlico kisle smetane, malo popra, pusti, da malo prevre, pa je omaka gotova.

Naš vrt.

V juliju in avgustu se pletev in okopavanje nadaljuje. Tudi zalivanje, če je suša, ne sme izostati. Sejemo še zadnje endivijo, v avgustu pa zimsko špinaco in motovilec. Izpraznjene gredice takoj pognojimo in prekopljimo in na novo obsejmo. Poletno endivijo povežujemo, to pa le v suhem vremenu. —

Prav posebno je v tem času paziti na para-
dižnike, ako hočemo, da nam dobro obrode.
Privezujmo vršičke, nepotrebne poganjke pa
obrezujmo. — Spravljamo čebulo, česenj in
razna semena.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

10.

Pišeš mi, da je Silvija silno vzljubila knji-
ge. Bojiš se, da bi ji preobilno čitanje uteg-
nilo škoditi in me prosiš nasveta. Bodi oprez-
na, nadzoruj jo pri čitanju in ne daj ji v roke
knjige, če je nisi sama poprej prečitala. Večji
del mater gre brezbrizno preko tega jako
važnega vprašanja. Gredo h knjigarju in ku-
pijo prvo knjigo, ki jim pride slučajno pod
roko. To je vredno najstrožje graje. Pomni,
da niso vse knjige, ki so pisane za mladino,
primerne za vsakega otroka. So knjige, ki
puste mirnega in hladnega otroka popolnoma
neobčutnega, a razburijo do škodljivosti lahko
rahločutnega in razdraženega otroka. Gotovo
je, da ne more tu prav presojati še tako na-
darjen knjigar, nego edinole mati, ki pozna
svojega otroka in bo znala izbrati iz obširne
mladinske književnosti njemu primerne knjige.

Ko sem bil majhen, so mi dajali čitati
Schmidtove povesti, hudo moralno in preti-
rano poučno čtivo, ki sem se ga vse življenje
spominjal z nekim strahom. Temačen amb-
jent, trume zločincev, katere zadene vedno ka-
zen za njih grehe, podoba božje kazni in
osvete ter vsa tista grozna in stroga pravič-
nost me je silno pretresla. Sreča, da se da-
našnji mladinski pisatelji bolje zavedajo tiste
instinktivne potrebe veselja in vedrosti pri
otrocih. Redkokdaj so njih povesti temne in
strašne, kakor so bile za mojih dni. Kljub
temu ti svetujem, da ne daješ Silviji vsled
njene prenapete občutljivosti nobene knjige,
da je ni potrdilo prej tvoje čuječe materinsko
srce. Tudi naj ne čita preveč; živi naj v re-
alnem svetu, ne v fantazijah.

Nekega dne si mi pravila, da vidiš v knji-
gi dobro sredstvo za vzgojo vesti in občutlji-
vosti. Jaz pa pripisujem knjigi le malo vpli-
va pri vzgoji. Odklanjam naravnost tiste
knjige, kjer je moralni nauk umetno in na-
menoma podtaknjen, ker to otroci predobro
čutijo. Tudi povesti, ki slikajo golo življenje
s svojimi žalostnimi in veselimi zapletljaji,
niso, da bi mogli otroci razbrati iz njih mo-
ralno jedro. Redkokdaj obrnejo otroci nauk
iz knjige nase, kajti povest jim je vedno ne-
kaj tako daleč od njihovega življenja in po-
polnoma abstraktnega. Že iz radovednosti in
zanimanja, s katerim sledijo poteku dejanja,
ne razmišljajo o stvari. Moralna občutljivost
mora izvirati bolj iz življenja kot iz umet-
nosti, iz vedno čuječe materinske ljubezni, iz
domačega družinskega kroga, iz vseh veselih

in žalostnih življenskih prizorov. Tudi zad-
njih ne smemo zakrivati. Umetnost opili in
izpopolni to občutljivost v poznejših letih, na
prehodu v mladostno dobo in v njej. Samo
tedaj pa vpliva lahko umetnost, če je bil otrok
že z malega vzgojen k moralni občutljivosti.

Vedno sem menil, da ne smemo pustiti,
da postane Silvija bolesto občutljiva, a pa-
metna in usmerjena tankočutnost je potrebna
spremljevalka vsakega človeka na njegovi živ-
ljenski poti. Res je, da je tankočutje vzrok
živo občutenih bolesi, a z njim občutimo tudi
jakost življenja in umetnosti ter smo znožni
sanj in ljubezni. (Dalje prih.)

KAKO JE DRUGOD

V dvorani št. 29 monakovskega glavnega
kolodvora je v poletnem času vsako nedeljo
ob 3.20 in 4 zjutraj sv. maša, da tudi izletniki
in turisti lahko zadostijo svoji nedeljski dolž-
nosti. Zadnja statistika izkazuje, da je bilo v
enem letu tam 130 sv. maš, pri katerih je bi-
lo navzočih okoli 14.000 ljudi (mnogo tudi že-
lezničarjev); nad 800 ljudi, zlasti mladih pa
je prejelo tudi sv. obhajilo.

Ameriška statistika za leto 1928. izkazuje,
da pride povprečno na vsakega prebivalca
Združenih držav 18-15 dolarja za slaščice, le-
deno kavo, sladoleđ in podobno, a le 1-10 do-
larja za knjige. — Prav tako je značilna tudi
vzporednica: 2500 knjigarn, napram 500.000
trafikam.

Katoliška ženska zveza v Nemčiji je
po svoji veliki voditeljici in neumorni de-
lavki Hedviki Dransfeld imenovala ženski
dom v Bendorfu, kamor prihajajo vsako leto
oddiha in odpočitka potrebne matere na
tritedenske počitnice. V prvi vrsti so to članice
zveze iz industrijskih okrajev. Letos je tretjič,
ko prihajajo matere v ta dom, ki jim poleg
oddiha nudi tudi mnogo vsakovrstne pobude
za duševno delo, do katerega pride družinska
mati doma le redkokdaj. Z bivanjem v tem
domu pa nastanejo tudi trajna poznanstva in
prijateljstvo za vse življenje. — Velika do-
brodelna loterija Kat. žen. zveze je po pomlad
osrečila 10 članic z dobikom: 3-tedenske poč-
itnice v ženskem domu.

Od 19. aprila do 21. julija t. l. je v Ber-
linu razstava pod imenom »Plin in voda«.
Razstavljeni so vse priprave, ki služijo prak-
tični gospodinjji.

Nemške gospodinje po svojih organiza-
cijah objavljajo znanstvenikom svoje želje in
domisleke za čim večjo racionalnost v gospo-
dinjstvu, ki jih potem le-ti znanstveno obde-
lajo, preizkusijo, uresničijo. Najnovejše v tem
smislu je to, da v boju zoper molje začne že

tovarna; vsakršno blago, ki se ga molji najrajši lotijo, že tovarna prepoji s kemično snovjo tako, da je blago pred molji povsem varno. Pri nas je znana volna pod imenom »Nomotta« in »Zoepritz« odeje.

Sigrid Undset, znana norveška pisateljica, ki je pred kratkim prejela Noblovo nagrado, je takoj dala veliko vsoto od te nagrade kot ustanovo za bolne otroke. Kmalu nato je dala vnovič 60.000 norveških kron v ta namen, da se bodo lahko otroci ubogih katoliških staršev učili v katoliških šolah.

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Stadionske tekme 19. maja 1929.

Tekme so merilo pridnosti in vztrajnosti vsake tekmovalke: to nam kažejo uspehi na srenjskih tekmah, to so nam pokazali tudi uspehi na zveznih tekmah, ki jih je priredila J. O. Z. dne 19. maja 1929 na Stadionu.

Točno ob osmih zjutraj je predsednik J. O. Z. br. dr. Zitko otvoril tekme; v svojem nagovoru je naglašal pomen in važnost tekem za orlovsko kot za orliško organizacijo, pohvalil vztrajnost tekmovalcev in tekmovalk in želel vsem največji uspeh pri tekmah, ki so se takoj po otvoritvi pričele.

Članice so tekmoval v peteroboju: redovne vaje, proste vaje, skok v daljavo z zaletom, svanje krogle, tek preko ovir. Tekem se je udeležilo dvoje vrst, in sicer:

Ljubljana-Sv. Peter (7 članic),

Domžale (8 članic)

ter 3 posameznice iz krožkov: Kranj, Škofja Loka, Ljubljana-Krakovo-Trnovo.

Doseženi uspehi vrst kakor tudi posameznic v teh vrstah so bili naravnost presenetljivi. Dosegli so:

Vrsta Ljubljana-Sv. Peter od 640 dosegljivih točk 576 točk ali 90 %;

vrsta Domžale od 640 dosegljivih točk 445,5 točk ali 69,61 %.

Kot posameznica v vrsti je dosegla prvo mesto s. Štefka Cernič (vrsta Ljubljana-Sv. Peter) s 95 %, drugo s. Minka Kocijan (posameznica Ljubljana-Krakovo-Trnovo) z 92,5 %, tretje in četrto mesto ss. Marija in Iva Pregelj obe iz vrste Ljubljana-Sv. Peter z 91,5 %.

Tudi doseženi uspehi ostalih tekmovalk so bili zelo zadovoljivi ter so dosegle tekmovalke 8 velikih in 4 male diplome. Najboljša vrsta Ljubljana-Sv. Peter je prejela od J. O. Z. poleg diplome tudi darilo — vazo.

Te tekme so nam pokazale, da je mogoče z vztrajno vadbo doseči najlepše uspehe in da imamo v naših orliških vrstah mnogo članic, ki hočejo zaznamovati čim največji napredek tudi v telesno-vzgojnem delu orli-

ške organizacije. Prepričane smo, da te vrste in posameznice, ki so tekmovala letos na Stadionu, ne bodo stale osamljene, temveč, da se jim bo pridružilo še mnogo krožkov, ki bodo l. 1931. postavili lastne vrste na tekmovališče na Stadionu.

Vse vrste in posameznice, ki so se udeležile stadionskih tekem, bodo tekmovala tudi na slovenskih tekmah v Pragi. To bodo prve tekme, ki se jih udeleži slovenska Orlica v inozemstvu, zato želimo vsem tekmovalkam-zastopnicam Slovenske orliške zveze kot telesno vzgojne organizacije čim največji uspeh!

Prosvetni tečaj za slovensko ženstvo priredi Slovenska orliška zveza v dneh 21., 22. in 23. julija t. l. v Društvenem domu na Homcu. Na tem tečaju se bodo obravnavale vse smernice, ki zadevajo izobrazbo, delo in stremiljenje slovenske žene. Voditeljice naših ženskih društev se bodo razgovorile za zastopnicami društev, zvez, srenj, krožkov in neorganiziranih žen o vsem, česar potrebuje sodobna žena v srčnem, duhovnem, duševnem in telesnem oziru, doma, v društvu in v javnosti in po kakšni poti to najgotoveje doseže. Poiskale bodo v prostih razgovorih tudi sredstev na tej poti in vseh pripomočkov za to. Zaradi važnosti teh razgovorov vabi prirediteljica prav iskreno vse številne delavke v katoliških ženskih organizacijah k prav obilni udeležbi. — Prijaviti se je Slov. orl. zvezi Ljubljana, Ljudski dom do 15. julija. — Natančen program prinese dnevno časopisje. Na veselo svidenje!

Mati vzgojiteljica je izšla v 3. izdaji. Vsem, ki so knjigo že naročili, se razpošilja te dni. Vsaka žena, vsaka mati, vsaka nevesta in vsako dekle si jo mora omisliti, ker ima v njej vsa temeljna pravila vzgoje in samovzgoje. Cena ji je ostala stara, namreč 16 Din s poštnino vred. Naroča se pri upravi Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom.

Za kmetijsko-gospodinske tečaje, ki se vsako leto pričenejo 1. oktobra in 7. januarja, je prišlo že precej definitivnih prijav. Prosimo, da se tudi organizacije, ki so vprašale za te tečaje, takoj odločijo ali za jesenski ali za zimski tečaj, sicer ne bo mogoče vsem ustreči.

Sestre sestram.

Orliški krožek Sv. Pavel pri Preboldu. Mislim, da bi bil čas, da se tudi me enkrat oglasimo v naši lepi »Vigredi«, katero naše članice vse težko pričakujejo. Naš krožek stopa z letošnjim poslovnim letom v sedmo leto. Dolga doba — a vendar je tako hitro minula! Z gotovostjo lahko rečemo, da smo preživele v teh letih najlepše ure, akoravno je marsikaj težkega šlo preko nas.

Ob ustanovitvi je štel naš krožek 26 rednih članic in 6 podpornih članic. Res precejšnje število se jih je priglasilo, toda to je bil le prvi ogenj, ki hitro splamti, potem pa začne ugašati. Nekaj se jih je ustrašilo dela

za versko in narodno prebujanje, nekaj pa se jih je preselilo, 6 pa omožilo. Tako nas je sedaj 19 rednih članic. Imamo tudi naraščaj, ki šteje 14 mladenk in 13 gojenk. Na te stavimo vse upe in nade v svesti si, da z nami ne umre orliška ideja. Ne smete pa misliti, da smo spale, ker se tako dolgo nismo oglašile v našem listu. Imamo po možnosti mesečne sestanke in seje. Naročnic »Vigredi« je 36. — Dne 8. dec. smo proslavile orliški praznik s skupnim sv. obhajilom: 17 članic v kroju. Tudi na praznik 25. marca smo pristopile vse k mizi Gospodovi.

Imele smo tudi 11-tedenski kmet.-gospodinjski tečaj, ki se je priredil v času od 7. januarja do 25. marca. Udeleževalo se ga je 15 deklet, ki so z vso vnemo in požrtvovalnostjo sledile pouku. Tečaj je vodila z veliko spretnostjo in vprav z materinsko skrbjo gđc. Karla Grosova, za kar ji ostanejo vse gojenke vedno hvaležne. Razstava, katero so priredile ob koncu tečaja — na cvetno nedeljo — je pokazala, kaj zmore čvrsta in trdna volja. Ohraniti hočemo vse nauke, ki nam jih je sejala gđc. učiteljica, globoko v srcu, ter se vedno ravnati po njih. — Zahvaljujemo se na tem mestu tudi Slov. orliški zvezi za vse ugodnosti, kakor tudi gđc. Karli Grosovi za vse usluge in požrtvovalnost, ki jih je naklonila gojenkam.

Sestre, plemenit je naš namen, ter vzvišen naš cilj, za katerim stremimo. Ne prezirajmo drugih, ki še niso v naših vrstah, temveč z dejansko nesebično ljubeznijo in z lepim vzgledom jih pritegnimo v naše kroge. Vztrajnost, plemenitost srca, krepost duha naj bo kras vsake zavedne Orlice. Kakor je naša zaščitnica, Devica Orleanska, bodimo tudi me junakinje! Ščitimo sv. vero, ki nam je najdražji zaklad, ter stojimo trdno in neomajno na braniku katoliških načel! Bog živi!

Radeče pri Zidanem mostu. Boljše enkrat kot nikoli! Tega pravila se je držal tudi naš krožek, ko je šele na binkoštno nedeljo proslavil »Materin dan«. Iz raznih vzrokov se je proslava prestavljala od tedna do tedna, a končno je vendar prišla na vrsto in uspela prav zadovoljivo ob mnogoštevilni udeležbi naših mater in drugih prijateljev, ki so prireditve že zaželeli.

Na sporedu so bile sledeče točke: 1. Mav: Mati (mešan zbor). 2. Tebi, o mati! (uvodna deklamacija). 3. Nagovor. 4. Dve telovadni igrici (gojenke). 5. »Moja mamica« — »Moji materi« (deklamacija). 6. Mav: Kaj boš ti, tičica! (mešan zbor). 7. Skodelica kave (recitacija). 8. »Močna mati« (igrokaz v 2 dej.). 9. »Naše ljube mamice — kakšne so?« (deklamacija). 10. Mav: Slovenska mamica (zbor

s harmonijem). 11. »Hči na grobu matere« (simbolična vaja — članice — ob petju).

Vse točke so zelo ugajale. Tako smo našim mamicam vsaj nekoliko pokazale, kako so nam ljube, kako jih upoštevamo in cenimo, pokazale pa tudi sadove našega dela v orliški organizaciji. Zelimo, da nas tudi v bodoče naše matere krepko podpirajo kot doslej in rade vodijo svoje otroke v našo orliško organizacijo. Bog živi! Udeleženka.

Krožek Ptuj. Vam sestram Orlicam in Vigrednicam iskren Bog živi! Gotovo si mislite, da smo Ptujčanke zaspale. Pa nismo. Hočemo podati nekaj poročil iz našega prvotnega krožkovega delovanja. Kmalu do leto dni, ko smo se začele zbirati skupaj z namenom, da se ustanovi tudi v Ptujju orliški krožek. Ustanovni občni zbor smo imele na Jožefa. Kakor je vsako novo začeto delo težko, tako je tudi naše. Naletete smo na razne ovire bodisi v organizaciji, bodisi izven organizacije. Mlade smo in nenavajene težkega dela. Edino z dobro voljo, našo vztrajnostjo upamo še na boljši uspeh. Marsikomu ne bomo po volji, vendar pa zavedajmo se, da je ravno tista naša pot, ki je s trnjem posuta. Navzlic vsem težavam je v društvu veselo razpoloženje in dobra volja. To je pokazal naš nastop na akademiji.

Ker letos obhajamo 500 letnico smrti device Orleanske, smo priredile meseca majnika nad vse krasno igrico »Junaška deklica«. — Tudi »Vigred« je zelo razširjena in komaj čakamo, da dobimo spet novo številko. Pozdravljamo vse sestre Orlice in jim ključemo Bog živi! S. Irma.

Stari trg. Sestri M. Kvaternik! Prišel je dan, ko so ti po'ožili na glavo mirtin venec in si stopala kot nevesta, tam v oni kraški cerkvi pred oltar. Si se li tedaj, ko si se poslavljalja od svojih dekliških let zamislila tudi v one ure, ki si jih preživela kot srečno, zadovoljno dekle v društvu, ko si delala kot marljiva čebelica? O, kolikokrat si preromala v zimi in mrazu, v burji in zametih ono dolgo pot iz Šmarate do Starega trga! Koliko večerov si posvetila društvu in krožku, kot njega dolgoletna predsednica. In vem, da ti bo še v poznih letih spomin na te čase vzornega dela in truda nad vse drag. Pogrešale te bode tvoje sestre v krožku. Zato naj te tvoja pot še vedno mnogokrat privede tja na tvoje nekdanje torišče ljubezni in dela! Bodi svojim sestram še naprej trdna opora in zvesta svetovalka! Kajne, sestre iz Krasa — me bomo pa prosile Gospoda naj blagoslovi življenjsko pot njej, ki je krožku podelila toliko ur svojega življenja.

Kraševka.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

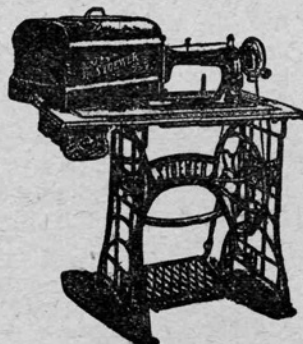
R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liubliana - Lingarjeva ulica

Pred Škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega
blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo,
cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov,
koltrov, flanelastih odej itd. / Zelo velika izbira vseh
vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled
slavja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

15 letno jamstvo

Ugodni plačilni pogoji

Najcenejši je „STÖEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne iz-
delave prekaša vse do sedaj poznane stroje.
Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Pouk v vezenju brezplačen samo pri

LUD. BARAGA, Ljubliana, Šelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča: **Gospodinjstvo.** Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna
opravila. Din 40.—, vezano Din 60.—. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu
in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja.
Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Elegantno vezana Din 160.—.

Prikrojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arkova.
Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom. Po praktičnih virih sestavil I. Majdič.
Din 20.—, vezano Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravlilstva. Solnce, zrak, zemlja
in voda so prva zdravila sveta. Din 60.—, vezano Din 70.—. Sestavil
F. Magister.

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica-broj 4
CELJE, Breg šte. 33

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Nova založba

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

TISKARNA - STEREOFOTODIJA - ČRKOVLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIOGRAFIJA

TISKARNA: Izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamen-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd